

Rombo: Bible for Yohana

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.



Yohana

1

¹Mwansoni kuveere Ichecha, na ichecha livekeri pamoja na Ruva, na Ichecha livekeri Ruva. ²Shu, Ichecha, Mwansoni eveekeri pamoja na Ruva. ³Findo fyoose fidhefanyika ihidia ve, na iteveekeri ve kuure hata ng'ndo kimu kiteeve rundika ku. ⁴Kiidi yakwe iveekeri usima, na usima iveekeri nuru ya wanadamu voose. ⁵Nuru yavaa mdhemeni, wala mdhema lidherumia ku. ⁶Kuveekeri na mndu aledumwa iuka kwa Ruva, ambaye rina lakwe iveekeri Yohana. ⁷Eveekeri shali shahidi ishuhudia ile nuru, ili kwamba woose vadime iyamini ihidia ve. ⁸Yohana eveekeri ile nuru, bali elesha ili adholie imanya nuru ya. ⁹Hiyo iveekeri nuru ya loi ambayo iveekeri isha katika uruka nayo yetimia nuru kila umu. ¹⁰Eveekeri katika uruka, na uruka ileumbwa ihidia ve, na uruka udhemmanya ku. ¹¹Alesha kwa vindo vyake, na vandu wakwe vadhewwambilia ku. ¹²Bali kwa vala veengi vedhemwambilia, bali veleamini rina lakwe, kwa vo alevainiga haki yeva vana va Ruva. ¹³Ambao valeoneka, sio kwa samu, wala kwa mapenzi ya mwili, wala kwa mapenzi ya modu, bali kwa Ruva eveni. ¹⁴Nave Checha alefanyika mwili na akaishi miongoni mwedu, dudheulolia utukufu wakwe, utukufu shali wa modu kipekee alesha ifuma kwa Papa, eishwe neema ya loi. ¹⁵Yohana aledholia ihusu ve, na alechecha kwa sauti eeamba, "Ishu niive ambaye ngileamba habari sakwe ngaamba, "Ula eesha baada yakwa ni mduve kuliko nihani, kwa sababu eveefo kabla yakwa." ¹⁶Kwa kfa iuka katika utimilifu wakwe, sooso voose duleambilia bure kipawa baada ya kipawa. ¹⁷Kwa kfa sheria ilehendwe ihidia Musa. Neema na loi filesha ihidia Yesu Kristo. ¹⁸Kuure mwanadamu adhemlolia Ruva wakati woose ku. Mndu pekee ambaye ni Ruva, ekeri katika kifua cha Papa, alefanya ve amanike. ¹⁹Na shu niisho ushuhuda wa Yohana wakati makuhani na walawi voveledumwa kwakwe na Vayahudi imuulisa, "Ive niivi?" ²⁰Bila isitasita na elekana ka, bali elejibu, "Nihani sio Kristo ku." ²¹Ado vakamwulisa, "Kwa hiyo ve ni ivi luvaha?" ²²Ive ni Eliya? Akaamba, "Nihani siye." ²³Vakaamba, "Ive ni nabii? Akajibu," ²⁴Ehe." ²⁵Kisha vakamvia, "Ive ni ivi, ili kwamba duvaininge jibu vovaduduma?" ²⁶Vajishuhudiaje ive uuveni?" ²⁷Akaamba, "Ini ni sauti yakwe sheekeri nyikani: 'Inyosheni shia ya Bwana,' shali nabii Isaya aleamba." ²⁸Basi kuveere na vandu valedumwa hala iuka kwa Mafarisayo. Vakamuulisa na iamba, ²⁹"Niiki uubatisa basi kolia ive utekeri Kristo wala Eliya wala nabii?" ³⁰Yohana elevajibu akaamba, "Ngiibatisa kwa mringa. Hata ifyo, miongoni mwenu etotona mndu mtemwishi. Ishu niive eesha baada yakwa. ³¹Ini ngestahili idhegesa kamba sa fiadu vyakwe." ³²Mambo yahaya yeletendeka ifo Bethania, ng'ambo ya Yordani, handu ambapo Yohana eveekeri eebatisa. ³³Mfiri ulefata Yohana alemdholia Yesu eesha kwakwe akaamba, "Imahia Mwana ihorima wa Ruva eira sambu ya uruka!" ³⁴Ishu niive ngileamba habari sakwe ngaamba, "Ve eesha mma yakwa ni mduve kuliko nihani, kwa kfa neveefo kabla yakwa." ³⁵Ngivemwishi ve ku, lakini idhefanyika ado ili kwamba afunuliwe katika Israeli, kwamba ngileshe ngabatisa kwa mringa. ³⁶Yohana aledholia, "Ngiledholia Moo uusoka iuka ruveni mfano wa hua, na ilebaki dooka yakwe. ³⁷Nihani ngilemánya ku lakini ve aleng'duma ili ngibatise kwa mringa aleng'via, 'ula ambae edholia Mo eesoka na ikaa dooka yakwe, sho niive ebatisa kwa Mo Mtakatifu." ³⁸Ngadholia na ngashuhudia kwamba ishu ni Mwana wa Ruva. ³⁹Tena mfiri ulefata Yohana eveekeri eetotoni pamoja na vanafunzi vakwe vavili, ⁴⁰valemndholia Yesu eechambuka na Yohana akaamba, "Imalia, Mwana ihorima wa Ruva!" ⁴¹Vanafunzi vavili valemwishua Yohana eyaamba yahaya vakamfuata Yesu. ⁴²Tena Yesu elegeuka na ivadholia vanafunzi vala vemfata, na akavavia, "Mkundi iki?" ⁴³Vakajibu, Rabbi, (maana yakwe 'mwaliu,' weishi kuu?" ⁴⁴Akavavia, "Shioni na mdholie. "Kisha veleenda na idholia handu eveekeri eishi; velekaa pamoja nave mfiri sho, kwa kfa iveekeri yapata sha saa kumi adi. ⁴⁵Umu wa vala vavili vovelemwishua Yohana eechecha na kisha imfata Yesu eveekeri ni Andrea, ndugu yakwe Simoni Petro. ⁴⁶Akamdholia ndugu yakwe Simoni na akamvia, "Dwamkolia masihi" (ambayo yetafsiriwa Krito). ⁴⁷Akamhenda kwa Yesu. yesu akammalia na akaamba, "Ve ni Simoni mwana wa Yohana" wedhahawa Kefa, (maana yakwe 'Petro'). ⁴⁸Mfiri sho ulefata wakati Yesu eechicha iondoka ienda Galilaya, alemkolia Filipo na akamvia, "Ng'fata nihani." ⁴⁹Filipo eveekeri ni mwenyeji wa Bethsaida, mji wa Andrea na Petro. ⁵⁰Filipo alemkolia Nathanaeli na imbia, Dwamkolia ula ambaye Musa aleandika habari sakwe katika sheria na Manabii. Yesu mwana wa Yusufu, iuka Nazareti. ⁵¹Nathanieli akammbia, "Je kindo ksha chedima ifumia Nazareti?" ⁵²Filipo akammbia, Shio na udholie." ⁵³Yesu akamdholia Nathanieli neesha kwakwe na akaamba, "Imalia, Mwisraeli loi loi eteere idhemba kiidi yakwe!" ⁵⁴Nathanieli akammbia, "Wang'anya aja nihani?" ⁵⁵Yesu akajibu na akaamba, "Kabla Filipo etekdhaha uukeri sumbai ya mtini, ngikwini." ⁵⁶Nathanieli akajibu, "Rabbi vehave u Mwana wa Ruva! Ive ni Mfalme wa Israeli!" ⁵⁷Yesu akajibu akamvia, kwa sababu ngidhekvia 'ngidhekdholia sumbai ya mtini' je waamini? wedholia matendo maduve kuliko yahaya." ⁵⁸Yesu akaamba, "Amini amini ngiivavieni mwesidholia mbingu siifutuka, na ivadholia malaika veedwa na isooka dooka ya Mwana wa Adamu."

2

¹Baada ya mfiri isadu, kuveere harusi ifo kana ya Galilaya na mae yakwe Yesu eveekeri fo. ²Yesu na vanafunzi wakwe veveekeri vaalikwa katika harusi. ³Wakati vaishiwa na divai, mae yakwe Yesu akamvia, "Veere divai." ⁴Yesu akajibu, "Mfele yo yeng'husu iki nihani? Muda wakwa nihani bado washika ku." ⁵Mae yakwe akavavia vatumishi, "Choose evaviafanyeni." ⁶Basi kuveere mitungi sita ya mawe hala ivenkaame kwa ajili ya yesamba katika sikukuu sa Vayahudi, kila umu liveere ujaso wa wa nzio ivili isadu. ⁷Yesu akavavia, "ishureni mriinga mitungi ya mawe." ⁸Vakaishura hadi dooka. ⁹Kisha akavavia vala vatumishi, "Ireni kiasi luvaha na mkamacha kwa muhudumu mduve wa mesa." ¹⁰Vakavikaado shali vaviwa. ¹¹Mhudumu mduve aleonja mringa ula ulikolia waabadilika na iva divai, ila elemanya fauleukaku (lakini

vatumishi valechaha mriinga valemanya fouleuka). Kisha atamdhaha bwana harusi na ¹⁰Immbia, "Kila umu eansa ivahudumia vandu divai nsha na vakamereinangwa veiningwa divai itekeri nsha. Lakini vahave uleitunsa divai nsha hadi luhuva."¹¹Muujiza shu wa Kana ya Galilaya, uvekeri niisho wa mwanso wa ishara za miujiza yoalefanya Yesu, eefunua utukufu wakwe, ado vanafunzi vakwe vakamwamini. ¹²Baada ya ihai, Yesu, mae akwe, ndugu sakwe na vanafunsi wakwe valeenda katika mji wa Kapernaumu na vakaa fo kwa mfiri ng'naana. ¹³Basi Pasaka ya Vayahudi iveekeri ikfuli, ado Yesu akaenda Yerusalemu. ¹⁴Akavakolia vaujizi wa umbe, ihorima, na mbeta kiidi ya Hekalu. Pia na vovebadilisha besa veveekeri veechamie kiidi ya Hekalu. ¹⁵Yesu akatengeneza mjeledi uure fifundo, akavafuna voose veveekeri katika hekalu, ikijumuisha umbe na ihorima. Akafudhwa besa sa vovebadili besa na ihusa mesa saavo. ¹⁶Kwa vovekumba wa mbeta akavavia, "Funeni vindo fi kwasha na handu haadi, cheni ifanya mmba ya Ndiakwa iva handu ha tedha."¹⁷Vanafunsi vakwe vakakumbwa kuwa iveekeri ileandikwa, "Wifu wa mmba yaafo wenla." ¹⁸Vaduve wa Kiyahudi vakajibu, vakambia, Ni ishara ingai weonesha kwa sababu uleyafanya mambo yahaya?" ¹⁹Yesu akavajibu, libomoeni hekalu lihali naani ngelijenga baada ya mfiri isadu. ²⁰Kisha vaduve wa Vayahudi vakaamba, "Ilegharimu miaka arobaini na sita ijenga Hekalu li naave uamba ulijenga kwa mfiri isadu?" ²¹Ingawa, ve alodedia hekalu eemaanisha mwili waakwe. ²²Ado baadaye baada ya yefufuka kwakwe iuka kwa vafu, vanafunzi wakwe vakakubwa kuwa aleamba ado, vakaamini maandiko na kauli hii ambayo Yesu eveekeri ameiamba. ²³Basi eekeri Yerusalemu wakati wa Pasaka, wakati wa sikukuu vandu veengi valeamini rina lakwe, vaadholie ishara ya miujiza yoeleifanya. ²⁴Lakini Yesu eveere na imani navo ku kwa sababu alevamanya wanadamu voose. ²⁵Eveehitaji mndu wooseku immbia ihusu vovei vanadamu kwa sababu eveeishi chokikeri kiidi yavo.

3

¹Basi kuveere na Farisayo ambaye rina lakwe Nikodemo, umu wa vajumbe va barasa la Vayahudi. ²Mndu shwahashu elemwendea Bwana Yesu kio na akammbia, "Rabi, duishi ya kuwa u mwalimu iuka kwa Ruva, kwa maana kuure mndu edima irunda ishara si sooseku Ruva atekeri pamoja nave." ³Yesu akamjibu, "Amini, amini, mndu edima iingia katika ufalme wa Ruva eteoneka mara ya kavili." ⁴Nikodemo akaamba, "Mndu edimaaja ioneka eekeri mmeku? Edima iingia ndeuni mwa mae akwe mara ya kavili na ioneka, je edima?" ⁵Yesu akajibu, "Amini, amini mndu eteoneka kwa mriinga na kwa Mo, edima iingia katika ufalme wa Ruva. ⁶Chokileoneka kwa mwili ni mwili, na chokileoneka kwa Mo ni mo. ⁷Utashangae kwa sababu ngilekuvia, 'ni lazima ioneka mara ya kavili.' ⁸Muho wefuma hoose houkundi na sauti yakwe mwalishwa, lakini miuishi fo wefuma wala fo weendaku. Nikdo ikeri hali ya kila eoneka na mo." ⁹Nikodemo akajibu, kwa iamba, "Mambo yahaya yewesekana aja?" ¹⁰Yesu akajibu, "Ive u mwalimu wa Israeli, hata uyaishi mambo yahaya?" ¹¹Amini, amini, ngikuvia, kila dukiishi dwakishuhudia kwa kila dukioni. Lakini mweambulia ushuhuda wedu ku. ¹²Kolia ngemmbia mambo ya hapa urukeni na nateamini, mwedimaaja iamini kolia ngavavesa mambo ya urukeni? ¹³Maana kuure aledwa dookaku iuka ruveni isipokuwa ve shoelesooka, Mwana wa Adamu. ¹⁴Shali vile Musa alemwinua shoka jangwani, ado ado Mwana wa Adamu lasima ainuliwe, ¹⁵ili kwamba voose vovemwamini vakolie usima wa milele. ¹⁶Kwa maana jinsi hii Ruva aleukunda uruka, kwamba akamfuna mwanaakwe wa pekee, ili kwamba mndu woose shoemwamini ataangamie bali ave na usima wa milele. ¹⁷Kwa sababu Ruva alemduma mwanaakwe duniani ili auhukumu urukaku, bali kwamba urukaku uokolewe katika ve. ¹⁸Shoemwamini ve ehukumiwa ku. Ve shoetemwamini tayari elemeihukumiwa kwa sababu eteleamini rina la Mwana pekee wa Ruva. ¹⁹Ihai niiyo sababu ya hukumu, ya kwamba nuru ileshe urukeni, lakini wanadamu vakakunda mdhema saidi ya nuru kwa sababu matendo yaavo yeveekeri maviishwa. ²⁰Kila mndu shoetenda maviishwa neira nuru wala haji nuruni ili matendo yakwe yatashe yavikwe wasi. ²¹Lakini, ve shoetenda loi nsha kwenye nuru ili matendo yaakwe yadhokikane kwamba yetendwa kwa utiifu wa Ruva. ²²Baada ya yahaya, Yesu pamoja na vanafunzi valeenda katika nchi ya Yudea. Ifo aletumia muda pamoja navo na eveekeri eibatisa. ²³Luvaha Yohana pia eveekeri eibatisa fo Ainea karibu na Salim maana kuveere mriinga mwiingi fo ho. Vandu vaveekeri veenda kwakwe na ibatiswa, ²⁴kwa kfa Yohana eveekeri aakumbwa geresani ku. ²⁵Kisha haafumie mabishano kati ya vanafunzi wa Yohana na Myahudi ihusu sikukuu sa utakaso. ²⁶Vakaenda kwa Yohana vakammbia, "Rabi, ve eveekeri nave mbahi ya mto Yorodani, ve uledhilia habari sakwe, imalia, eebatisa na voose veenda na imfatilia." ²⁷Yohana akamjibu mndu edima iambilia kndo chooseku isipokuwa kolia ainingwa iuka ruveni. ²⁸Nyohonyo muuveni mwadho kuwa ngileamba kuwa, 'nihani sio Kristo', badala yakwe ngileamba, 'ngidhedumwa mbele yakwe.' ²⁹Ve ekeri na bibi harusi ni bwana harusi. luvaha rafiki wa bwana harusi, shoetotona na ihuchania ifurahia sana kwa sababu ya sauti ya bwana harusi. Ihai luhuva ni furaha yakwa iletimilika. ³⁰Anapaswa kuzidi, naani ngepaswa ipungua. ³¹Ve sho eukie dooka, ekeri dooka ya yoose. Ve ekeri wa uruka neuka urukeni na nechecha mambo ya ki uruka. Ve euka mbingini ekeri dooka fyoose. ³²Ve neshuhudia yala aleyadholia na iyahuchania, lakini kuure eambilia ushuhuda wakwe ku. ³³Ve ale ambilia ushuhuda wakwe ihakikisha kuwa Ruva ni mloi. ³⁴Kwa sababu ve aledumwa na Ruva nechecha machecha ya Ruva. Kwa kfa nemninga Mo kw akibimo. ³⁵Papa nemkunda mwana na alemninga vindo vyoose maokoni mwake. ³⁶Ve shemwamini mwana neere usima wa milele, lakini kwa ve ete mtii Mwana neudholia usima ku, bali ghadhabu ya Ruva yevananave dooka yakwe.

4

¹Basi Yesu aamanye kuwa Mafarisayo vameishwa kuwa Yesu eveekeri anafuasa na ivabatisa saidi ya Yohana, ²(ingawa Yesu eemeni eveekeri eebatisaku ila vanafunsi vakwe), ³alefumia Yudea na akaenda Galilaya. ⁴Ado iveekeri muhimu

ihidia samaria. ⁵Na akashika kwenye mji wa Samaria, wedhahua Sikari, karibu na eneo ambalo Yakobo alemninga Mwanaakwe Yusufu. ⁶Na kisima cha Yakobo kiveekeri hado. Yesu eveekeri aashoka kwa ajili ya safari na akakaa kfuhi na kisima. Kiveekeri muda wa kwaaya. ⁷Mfele Msamaria alesha ichaha mriinga, na Yesu akammbia, "Niinga mringa nginwe." ⁸Kwa sababu vanafunzi vakwe vaveekeri vaenda savo mjini iodha kchao. ⁹Ula mfele akammbia, "Chavaaja vahave Myahudi, ing'tereve nihani mfele Msamaria, kindo chenwa?" Kwa sababu Vayahudi vechangamana na Wasamariaku. ¹⁰Yesu akajibu, "Kolia uveishi karama ya Ruva, na ula ekvia 'Ninga mriinga,' ungemtereve, na ekinga mriinga ya usima." ¹¹Mfele akajibu, "Bwana uure ideve le chahafo, na kisima ni kiasha. Wekolia ku mriinga ya usima?" ¹²Je vehave ni mduve, kuliko ndiedu Yakobo, ambaye aleduininga kisima ki, na ve eemeni na vana vakwe pamoja na mifugo yakwe vakanwa mriinga ya kisima ki?" ¹³Yesu akajibu, "Woosa enywa mriinga yahaya ekolia nocha se, ¹⁴lakini sho enwa mriinga ngamniinga nekoliase nocha ku. Badala yakwe mriinga shongemniinga yeva shokao iibubujika hata milele." ¹⁵Ula mfele akammbia, "Bwana, ngitereve mriinga sho ili ngitakolie nocha, na ngitahangaike ishase hhadi ichaha mriinga." ¹⁶Yesu akambia, "Enda ndemdholie mmi, kisha uuye." ¹⁷Mfele akammbia, "Ngiire mmi ku." Yesu akajibu, "Waamba usha, 'uure mmi ku,' ¹⁸Kwa maana uveere na vasoro vatanu, na umu ambaye ukeri nave luvaha ni mmi afo fo. Katika lihali waamba loi!" ¹⁹Mfele akammbia, Bwana ngioni ya kuwa vahave ni nabii. ²⁰Vandie veedu vadheabudu katika mlima shu, Lakini nyohonyo mweamba ya kuwa Yerusalemu niyo sehemu ambayo vandu vepaswa iabudu." ²¹Yesu akammbia, "Mfele, nng'aminiu, wakati uusha ambapo mwemwabudu Papa katika mlima shu au Yerusalemu. ²²Nyohonyo vandu mwaabudu kila mtekiishi, lakini sohoso dweabudu chodukiishi, kwa sababu wokofu weuka kwa Vayahudi." ²³Hata ado, wakati uusha, na luvaha ukeri haadi, wakati vaabuduo loi vemwabudu Papa katika mo na loi, kwa sababu Papa evatafuta vandu wa nanma yo iva vandu vakwe vove mwabudu. ²⁴Ruva ni Mo, na vala wanaomwabudu vetakiwe imwabudu katika mo na loi." ²⁵Mfele akammbia, "Ngiishi kuwa Masihi eesha, (Adhahawa Kristo). Sho akasha eduvia vyoose." ²⁶Yesu akambia, "Nahani uucheche naani ni nihani." ²⁷Wakati shoo shoo vanafunzi vakwe vakauya. Navo valeshangaa niiki eveekeri eecheche na mndu mfele, lakini kuure alekuria imwulisa ku, "Ukundi iki?" au "Niiki uucheche nave?" ²⁸Ado mfele akauacha mtungi wakwe na akaenda mjini na akavavia vandu, ²⁹"Shioni mdholie mndu ang'via mambo yakwa yoose ndidherunda, je yewesekana akava niive Kristo?" ³⁰Vakafuma mjini vakasha kwakwe. ³¹Wakati wa kwaya vanafunzi vakwe walemsihi vakaamba, "Rabi ila kchao." ³²Lakini ve alevavia, "Ini ngiire kchao mtekiishi nyohonyo." ³³Vanafunsi vakaviana, alemhendie kindo choose chelaku," Je vadhehende?" ³⁴Yesu akavavia, "Kchao chakwa ni ifanya mapensi yaakwe ve alemduma na itimisa kasi yaakwe. ³⁵Je, muamba, 'Bado mieri mitanu na mafuno yeva tayari?' Ngiivavieni imahieni mashamba yoyekeri tayari kwa mafuno! ³⁶Ve shoefuna eambilia mishahara na ikusanya matunda kwa ajili ya usima wa milele, ili kwamba ve echonga naasho efuna vakunde wafurahi pamoja. ³⁷Kwa kfa iambali ni wa loi, 'Umu echonga na ungi efuna. ³⁸Ngilevaduma ifuna ambacho mtelekihangaikia, na ungi vadhefanya kasi na nyohonyo mwaingia katika furaha ya kasi yaavo." ³⁹Vasamaria veengi katika mji ula valemwamini kwa sababu ya taarifa ya ula mfele eveekeri eeshuhudia, "Sho eleng'via mambo yoose ngilefanya." ⁴⁰Ado Vasamaria vaashe valemmsihi akae pamoja navo na akakaa kwavo kwa mfiri ivili. ⁴¹Na veengi saidi vakamwamini kwa sababu ya checha lakwe. ⁴²Vakammbia ula mfele, "Duuamini sio tiki kwa machecha yaafo, kwa sababu sohoso duuveni dwaishwa, na luvaha duishi kuwa hakika ve ni mwokosi wa uruka." ⁴³Baada ya mfiri so ivili, akasiilia na ienda Galilaya. ⁴⁴Kwa sababu ve eemeni eveekeri ametangasa kuwa nabii eere heshima katika nchi yakwe eeveniku. ⁴⁵Aashe iuka Galilaya, Vagalilaya valemkaribisha. Veveekeri vaadholia mambo yoose alefanya Yerusalemu kwenye sikukuu, kwa sababu na vo pia veveekeri vaahudhuria kwenye sikukuu. ⁴⁶Alesha se Kana ya Galilaya ifo alebadilisha mriinga iva divai. Heveere ofisa ambaye mwana wakwe eveekeri mgonjwa ifo Kapernaumu. ⁴⁷Aaishwe kuwa Yesu aleuka Judea na ienda Galilaya, aleenda kwa Yesu na imsihi amashuke amponye mwanaakwe, ambaye evee kfuli ifa. ⁴⁸Naaho Yesu akammbia, "Nyohonyo mteevedholia ishara na maajabu mwedimaa iaminiku. ⁴⁹Kiongosi akaamba, "Bwana mashuka sumbai kabla mwanaakwa etefa." ⁵⁰Yesu akammbia, "Enda mwanaafo ni msima." Ula mndu akaamini checha loaleamba Yesu na akaenda sakwe. ⁵¹Eekeri eemashuka, vatumishi wakwe valemwambilia na immbia mwana wakwe eveekeri msima. ⁵²Ado akavaulisa ni muda shomki alekolia nafuu. Vakajibu, "Jana muda wa saa saba homa iimdhekie." ⁵³Naaho ndieakwe akamanywa kuwa ni muda ula ula Yesu aambe, "Mwana wafo ni msima." Ado ve na familia yakwe vakaamini. ⁵⁴Hiyai iveekeri ni ishara ya kavili aleifanya Yesu aauke Yudea ienda Galilaya.

5

¹Baada ya ado kuvere na sikukuu ya Vayahudi, na Yesu ledwa ienda Yerusalemu. ²Na kula Yesrusalemu kuvere na bikira kwenye mlango wa ihorima, livelawa kwa lugha ya Kiebrania Bethzatha, nalo lire matao matano. ³Idadi nduve ya vagonjwa ivevo, vipofu, viwete, au valepooza vaveli vamelala katika matao hayo. (Zingatia: Machecha ya mstari wa 3 helolikana katika nakala ngiya za kira. "Veveta mringa itubuliwa.") Kwa hakika wakati fulani malaika akasoka ndani ya Bwana na nayatibua mringa. ⁴Kwa kiyo, ula ambaye avelikeri wa kwansa iingia ndani ya baada ya mringa itubuliwa alefanya akava msima itokana na choose kilemra kwa wakati woo. ⁵Na mndu umu ulekita naraiwa kwa muda wa miaka selasini na minane avekeri ndani ya matao. ⁶Yesu alemlolia alelaha ndani ya matao na baada ya yemanya kuwa alelaha halaala kwa muda usha Yesu akambesa, "Je ukundi ivaa msima?" ⁷Ula mgonjwa akambesa, "Bwana ngire mndu, wa wengivikia katika birika wakati mringa watibuliwa. Wakati ngajaribu iingia mndu ungi netangulia." ⁸Yesu akambesa, "Imuka na iria ikodoro lafo na usilie." ⁹Mara ula mndu vakamhaira, vakaira kitare chakwe na akasilia. Na mfiri woo uvekeri mfiri ya Sabato. ¹⁰Ado Vayahudi vakammbesa ula mndu valemhaira, "Ivekeri ni mfiri ya Sabato, na eruhusiwa iira

ikodoro lafo ku." ¹¹ Akajibu vee alingiahira alingivia, "Huria ikodoro lafo na usiilie."¹² Vakavavesa, "Ni veivi akuvesa 'Hurie ikodoro lafo na usiilie?" ¹³ Ingawa, ula alingihaira alemanyaku, kwa sababu Yesu alesiiilia kwa siri. Kwa kfa avelikeri na vandu vengi katika sehemu yoo. ¹⁴ Baada ya ado Yesu alemkolia ula mndu hekaluni na akammbia, "Sakwa, umehoha! "Utafanye se sambu ulashe ukapata jambo ifishwa zaidi." ¹⁵ Ula mndu kaenda na ivataarifu Vayahudi kuwa Yesu ndiye alemponya. ¹⁶ Ado, kwa sababu ha ya mabo yahaya Vayahudi valemtesa Yesu, kwa sababu alerunda mambo yahaya mfiri ya Sabato. ¹⁷ Yesu akavavia, "Papa akwa nerunda kasi hata kerika nami ngerunda kasi." ¹⁸ Kwa sababu yohoyo Vayahudi valezidi imsengeta ili wambwae sio tiki kwa sababu ya yemusha Sabato, bali kwa imulaha Ruva Papa akwe, ejifanya iva sawa na Ruva. ¹⁹ Yesu akavajibu, "Amini, amini, Mwana eidima irunda kindo choose isipokuwa kila ambacho amemlolia Papa akwe kerunda, kwa kfa choose papa nerunda nicho na Mwana erunda. ²⁰ Cha kfa Papa nekundi Mwana, na amrora kila kindo erunda na erora mambo maduve kuliko yahaya ili kwamba msidi ishangaa."²¹ Kwa kfa sha vile ambavyo Papa evafufua wafu na ivaininga usima, halikadhalika Mwana pia nemninga yoose emkundi. ²² Kwa kfa Papa nemhukumu yoosa ku bali nemninga Mwana hukumu yoose ²³ ili kwamba wose vamuaheshimu Mwana sha vile Mwana amheshimu Papa. Vee hetemuheshimu Mwana hemuheshimu Papa alemduma ku. ²⁴ Amini, amini, vee eutania checha lakwa na imwamini vee alengiduma ere usima wa milele na hehukumiwa. Badala yakwe, esilia ifuma mautini na ihingia uzimeni. ²⁵ Amini, amini, ngivavia wakati ulisha na kerika ambapo wafu wesheishua sauti ya Mwana wa Ruva, na woose veshe ishua veishi. ²⁶ Kwakfa shakundu Papa akeri na usima ndani yakwe mweni, ²⁷ Kadhalika amemninga Mwana iva na usima ndani yakwe, na Papa amenninga Mwana mamlaka ili kwamba hehukumu cha kfa ni Mwana wa Adamu. ²⁸ Mtashangazwe na liali, kwa kfa wakati wesha ambao wafu woose vakeri makaburini vesheishua sauti yakwe ²⁹ navoo vefuma nsha: kwa valerunda mema kwa ufufuo wa usima, na valerunda mafishwa kwa ufufuo wa hukumu. ³⁰ Ngeidima irunda kindo choosa ifuma kwakwa mweni ku. Shakundu ngeishua ni ado ado hukumu na hukumu yakwa ni ya haki kwa kfa ngetafuta mapenzi akwa ku, bali mapenzi yakwe alengiduma. ³¹ Shakundu nkashuhudia mweni, ushuhuda wakwa uveliva wa loi ku. ³² kure ungi aleshuhudia ihusu nahani na ngiishi kwa hakika ushuhuda engishuhudia ni wa loi. ³³ Mmetuma kwa Yohana nave ameishuhudia loi. ³⁴ Hata ado, ushuhuda ngeupokea wefuma kwa mwanadamu. Ngiamba yahaya ili kwamba muidime iokolewa. ³⁵ Yohana aveli ni taa aveli aka na ing'ara, na mveli tayari ikunda kwa muda uasha nuru yakwe. ³⁶ Ushuhuda ngilinawo ni mkuu kuliko ula wa Yohana, kwa kasi ambapo Papa alengininga izikamilisha hizo kazi ngerunda zeshuhudia kuwa Papa amendgiduma. ³⁷ Papa alengiduma vee mweni ameshuhudia ihusu nahani. Mmewahi ihishua sauti yakwe wala ilolia umbo lakwe wakati woose. ³⁸ Kere checha lakwe lilekaa ndani ya monu kwa kfa mwemwamini vee aledumwa ku. ³⁹ Mwechunguza maandiko mkamanyia ndani yakwe mure usima wa milele, na hio maandiko heshuhudia habari sakwa. ⁴⁰ Na timkundi isha kwakwa ili mpate usima wa milele. ⁴¹ Ngepokea sifa ifuma kwa vandu, ⁴² Lakini ngiishi kuwa kure upendo wa Ruva ndani ya monu nyohonyo veni ku. ⁴³ Ngimesha kwa rina la Papa akwa, mleidima ingipokea ku. Sha ungi kasha kwa rina lakwe mwempokea. ⁴⁴ Je mweidima iamini nyohonyo ambao mwepokea sifa ifuma kwa kila umu wa monu lakini mwetafuta sifa ifuma kwa Ruva wa pekee? ⁴⁵ Mtadhani nahani ngevashitaki mbele sa Papa. Evashitaki nyohonyo ni Musa, ambaye nyohonyo mmehikwa hamonu kwakwe. ⁴⁶ Sha mveli mwemwamini Musa mveli ngiamini nahani kwa sababu alehandika ihusu habari sakwa. ⁴⁷ Kolia temweamini maandiko yakwe, mweidima aja iamini mateta yakwa.?

6

¹ Baada ya mambo yahaya, Yesu naleenda pande sa Bahari ya Galilaya, pia selahwa Bahari ya Tiberia. ² Mkutano uduve uvekeri umfuate kwa sababu valelolia ishara alesifanya kwa vevekeri vagonjwa. ³ Yesu naledwa dooka hadi upande wa dooka ya mlima na akataamia fo na vanafunzi vakwe. ⁴ (Na Pasaka, sikukuu ya Vayahudi ivekeri ilekaribia). ⁵ Yesu alesakwa meso yakwe dooka na idholia umati uduve usha kwakwe, akammia Filipo, "Dwenda are ku iodha mikate ili vava vadime ila"? ⁶ (Lakini Yesu naamba yahaya kwa Filipo kwa imjaribu kwa kuwa vee mweni neveishi mndo nefanya?. ⁷ Filipo akamjibu, "Hata mikate ya thamani ya dinari mia mbili iveshika hata kila umu ikolya hata kipande kinana." ⁸ Andrea, umu wa vanafunzi wakwe ndugu yakwe Simoni Petro amvia, ⁹ Yesu, "Kure msoro hadi netute mikate mitano na samaki ivili, lakini hiyai yafaa choiki kwa vandu vengi namna yahai?" ¹⁰ Yesu namvia, "Wadamireni vandu sumbai"(kuvere na nyasi nyiingi handu ala). Ado vasoro vapata afu tano wataamia sumabi. ¹¹ Kisha Yesu akaira ile mikate mitano akashukura akavainiga vala valekolya vataamia. Vivyo hivyo akavania samamki kwa kadiri ya vile vevehitaji. ¹² Vandu valehuta, alevavia vanafunzi wakwe, "Kusanyeni vipande vya mabaki, velebaki ili kwamba vitaleke choosa."¹³ Basi vakakusanya na ijasa vikabu ikumi na ivili, vipande vya mikate mitano ya shayiri- vipande filesaswa na vala valela. ¹⁴ Kisha vandu valelolia ishara yahai alefanya valeamba, "Loi shwahashu ni vee nabii ajaye ulimwenguni." ¹⁵ Yesu aletambuwa kuwa vekundi imra ili vamfanye iva mfalme wa mwao, alejitenga, se na akaenda mlimeni ve emoni. ¹⁶ Ivekeri kyo, vanafunzi wakwe valesooka ifuma ziwani. ¹⁷ Waledwa kwenye mtumbi na vevekeri vatolee na Yesu ilelekea Kapernaumu. (Mlema ulekoliya waingia na Yesu nevekeri bado naasha kwa mwao) ¹⁸ Wakati woowo upepo mkali wevuma, na bahari ilekoliya yaendelea ishufuka. ¹⁹ Se vanafunzi wakwe valekoliya vakaba makasia shali ishirini na matano au selasini, vakamlolia Yesu netambuka dooka ya bahari neesiakaribia mtumbwi, na vakaihova. ²⁰ Lakini kavavia, "Ni nani! Mtaihove." ²¹ Se vevekeri tayari imuiria kwenye mtumbwi, na mara mtumbwi uleshika kwenye nchi handu vekundi ienda. ²² Mfiri ilefuata, mkutano ulekolia waumuka upande wa bahari valelolia kuvere mtumbwi ungi isipokuwa ula ambao Yesu na vanafunzi wakwe vereri bado valekoliya vebakia ku bado lakini vanafunzi wa mwao valekolia vasiiliya vemoni. ²³ (Ingawa, kuvere baadhi ya mitumbwi ilefuma Tiberia karibu na handu ala valela mikate baada ya

Bwana ifina shukrani).²⁴Wakati makutano valetambua kuwa ni Yesu wala vanafunzi wakwe vevekeri kula, voo veni valebakya ndani ya mitumbwi vakaenda Kapernaumu vemaftuta Yesu.²⁵Baada yemkoliya upande ungi wa ziwa vakambesa, "Rabbi ule indi kuni?"²⁶Yesu akavajibu, akavavia, Amini, amini, mumtafuta nani usho, ni kwa sanbabu mlelolia ishara, bali kwa sababu mlela mikate na ihuta.²⁷Leken iifanyia kasi kyao chenye kuharibika, bali mkifanye kazi kyao ichedumu hata milele kile ambacho mwana wa Adamu evaininga, kwa kuwa Ruva Papa naleukya muhuri dooka yakwe.²⁸Kisha vakamvia, Ni choiki durepaswa ifanya ili izifanya kazi za Ruva?"²⁹Yesu akajibu, "Yahai niyo kasi ya Ruva: kwamba mwemwamini ve nelemduma."³⁰Basi vakamvia, "Ni ishara singasi wesifanya, kwamba doidima isilolia na iamini? Wefanya choiki?"³¹Papa sa modu valela manna jangwani, shali amandike, "Alevaininga mikate ifuma mbinguni ili vale."³²Kisha Yesu nakajibu, "Amini, amini, ni Musa alevaininga mikate ifuma mbinguni, bali Papa yakwa nive nevainiingia mikate wa loi ifuma mbinguni."³³Kwa kuwa mikate wa Ruva ni ula ulesooka ifuma mbinguni na kuupatia usima ulimwengu.³⁴Basi nakamvia, "Bwana duininge wau mikate wakati woose."³⁵Yesu akavavia, "Nani nive mikate wa usima, vee esha kwakwa epata shaa na vee neamini nehisi kiu kamwe."³⁶Ingawa ngilevavia kwamba, mwamlolia, na bado mwaamini.³⁷Voose ambao Papa neningia vesha kwakwa, na moose nesha kwakwa ngemtupa sha kabisa ku.³⁸Kwa kuwa ngasooka ifuma mbinguni, sio kwa ajili yefanya mapenzi yakwa, bali mapenzi yakwe she nelemduma.³⁹Na yahaya niyo mapenzi yakwe nelemduma, kwamba ngitamtese hata umu wa vala aleningia, bali ngevafufua mfiri ya mwisho.⁴⁰Kwa kuwa yahaya niyo mapenzi ya ndiakwa, kwamba moose nemsakulia Mwana na imuamini apate usima wa milele; nami ngemfufua mfiri ya mwisho.⁴¹Kisha vayahudi vakamnung'unikia kuhusu vee kwa sababu naleamba, Nani ni mikate ulesooka ifuma mbinguni."⁴²Vakaamba, "Shwahashu siyo Yesu Mwana wa Yusufu, ambaye ndiakwe na mae akwe dumuishi? Ilevaaja luvaha, neamba, 'Ngilemasuka ifuma mbinguni'?"⁴³Yesu akajibu, akavavia, "Msinung'unikiane miongoni mwa monu mweni."⁴⁴Kure mndu nesha kwakwa atevetotwa na Ndiakwa nalemduma, nami ngemfufua mfiri ya mwisho.⁴⁵Kwa kuwa ileandikwa katika manabii, 'Vefundishwa na Ruva.' Kila aleishwa na nalefundishwa ifuma kwa Ndiakwa, isha kwakwa.⁴⁶Sio kwamba kure mndu nelemolia Ndie, isipokuwa vee alefuma kwa Ruva - nalemlolia Ndieakwe.⁴⁷Amini, amini vee neamini nelolia usima wa milele.⁴⁸Nani ni mikate wa usima ku.⁴⁹Vandie vamonu valela manna jangwani, na vakafa.⁵⁰Wau niwo mikate ulesooka ifuma mbinguni, ili kwamba mndu nale sehemu yakwe ili natafe.⁵¹Nani ni mikate uishio ambao ulesooka ifuma mbinguni. Shali mndu woose akila sehemu ya mikate shu, neishi milele. Mikate ngefina ni mwili wakwa kwa ajili ya usima wa ulimwengu."⁵²Vayahudi vakasuva veni kwa veni na vakaansa ibishana veamba, "Mndu shwahashu neidimaaja iduingia mwili wakwe duule?"⁵³Kisha Yesu nakavia, "Amini, amini, usipoula mwili wa Mwana wa Adamu na inywa samu samu yakwe, mweva na usima ndani yamonu."⁵⁴Moosa aulaye mwili wakwa na nenywa samu yakwa ilolia usima wa milele, nani ngemfufua mfiri ya mwisho.⁵⁵Kwa kuwa mwili wakwa ni kyao cha loi, na samu ni kinywaji cha loi.⁵⁶Vee neula mwili wakwa na inywa samu yakwa naika ndani yakwa, nami ndani yakwe.⁵⁷Shali Ndie nere usima nalemduma, na shali ngeishi kwa sababu ta Ndie, na vee pia neishi kwa sababu yakwa.⁵⁸Wau nio mikate wesooka ifuma mbinguni, sio shali vile mababa valela vakafa. Vee neula mikate wau neishi milele.⁵⁹Yesu alileamba mambo yahaya ndani ya sinagogi evekeri nefundisha fo Kapernaumu.⁶⁰Niilo vengi va vanafunzi wakwe valeishua yahaya, vakaamba, "Lahali ni fundisho iumu ni veivi nedima ilifundisha na iliambilia?"⁶¹Yesu kwa sababu nalemanya ya kuwa vanafunzi wakwe vevekeri venung'unikia jambo lahali, akavavia je jambo lahali livakwasa?⁶²Basi ivaaja wamlolia mwana wa Adamu nesoka ifuma avekeri kabla?⁶³Ni Roho niye yefina usima. Mwili wefaidi ku kindo choose. Machecha ngileyaamba kwa monu niroho na usima.⁶⁴Bado kure vandu kati yamonu veteamini." kwa sababu Yesu nalemanya tangu mwanso ula ambae eteidima iamini na vee ambaye alemsaliti.⁶⁵Akavavia, ni kwa sababu yahai ngilevavia kwamba kure mndu neidima isha kwakwa isipokuwa naleiningwa na Ndie."⁶⁶Baada yahaya vanafunzi vakwe vengi valeuya nyuma na valeambatana nave se.⁶⁷Yesu akavavia, vala ikumi na avili, "Je na nyohonyo mukundi iondoka?"⁶⁸Simoni Petro akamjibu, "Bwana duende kwa neivi kwani vahave ure mateta ya usima wa milele,⁶⁹na duleamini na imanya kuwa vehave ni Mtakatifu wa Ruva."⁷⁰Yesu akavavia, "Je nani ngilevachagua nyohonyo, na umu wa monu ni ibilisi?"⁷¹Luvaha nevekeri neteta kuhusu Yuda, mwana wa Simoni Iskariote, kwa kuwa ni vee neve umu wa vala ikumi na avili, ambaye nive nevemsaliti yesu.

7

¹Na baada ya mambo yahaya Yesu alesafiri adi katika Galilaya, kwa sababu alekunda ienda Uyahudi kwa sababu vayahudi vavelirunda mipango ya mbwaa.²Kerika sikukuu ya Vayahudi, sikukuu ya Vibanda, iveli karibu.³Ndipo ndugu zakwe vakambbia, "Ukia handu hamu uende Uyahudi, ili kwamba vanafunzi vafo adoaso valolie matendo werunda.⁴Kure erunda lose kwa siri ku ivapo vee umoni nakundi ijulikana wazi. Iwapo wefanya mambo yahaya, jirore mweni kwa ulimwengu."⁵Hata ndugu zakwe pia valemwamini.⁶Ndipo Yesu akerivavia, "Wakati wakwa weishika ku bado, lakini wakati wa monu kila mara uli tayari.⁷Ulimwengu weidima ivasua nyohonyo, bali ingisule nani kwa sababu ngeishuhudia iva matendo yakwe ni moavu.⁸Dueni ienda katika sikukuu; nani ngienda katika sikukuu yahai kwa sababu muda wakwa amekamilika ku bado."⁹Baada ya iamba mambo yohoyo kwa mwao, alebaki Galilaya.¹⁰Hata ado, ndugu zakwe vavelikeri valeanda katika sikukuu, ndipo nave aleanda, ni kwa wazi bali kwa siri.¹¹Vayahudi vaveli valimtafuta katika sikukuu na iamba, Ni ku akeri?"¹²Kuveere na majadiliano mengi miongoni mwa makutano dooka yakwe. Vengi valeamba, "Ni mndu mwema." Vengi valeamba, "Hehe, nevapotosha makutano."¹³Hata ado kure aleteta wazi dooka yakwe kwa ivaiyova Vayahudi.¹⁴Wakati sikukuu ileshika katikati, Yesu aledwa ienda hekaluni na ianza ifundisha.¹⁵Vayahudi vaveli ishangaa na iamba kwa jinsi gani mndu shu aishi mambo mengi? Hamesoma kamwe."¹⁶Yesu akavajibu na akavavia, "Mafundisho

akwa ni akwa ku, bali ni hakwe fee alengiduma.¹⁷ Iwapo wosa ekunda irunda mapenzi yakwe vee, naishi ihusu mafundisho yahaya, sha efuma kwa Ruva, au sha ngeteta ifuma kwakwa mweni.¹⁸ Kila eteta efuma kwakwa mweni netafuta utukufu wakwe, bali kila etafuta utukufu wakwe vee alemduma, mndu sho ni wa loi, na ndani yakwe kure itenda haki ku.¹⁹ Musa tialevaininga nyohonyo sheria? Lakini kure hata umu kati ya mwenu atendaye sheria ku. Niiki mkundi ingibwaa? ²⁰Makutano vakajibu, "Ure pepo. Ni veivi akundi ikubwaa?"²¹ Yesu akajibu na akavavia, "Ngimerunda kasi imu, nyohonyo nyose mmeshangazwa kwa sababu yakwe." ²²Musa alevaininga tohara (ni kwamba ilefuma kwa Musa, bali ilefumia kwa mapapa), na katika Sabato mwentahili mndu. ²³Iwapo mndu epokea tohara katika mfiri ya sabato ili kwamba sheria ya Musa itamushwe, kwa niiki mlinikasilikia nani kwa sababu ngafanya mndu iva msima kabisa katika Sabato? ²⁴Mtahukumu ilingana na mwonekano, bali hukumuni kwa haki. ²⁵Baadhi ya mwao vakafuma Yerusalemu vakaamba, "Nive ishu mlimtafuta imbwa?" ²⁶Na sakwa, aliteta wasi wasi, na valiamba choosa dooka yakwe. Yeidima ku ikava kwamba viongosi vaishi loi iva ishu ni Kristo, yeidima ivaa? ²⁷Duishi shu mndu nefuma ku. Kristo akasha hata ado, kure emanya ni ku afuma ku."²⁸ Yesu aveli epasa sauti yakwe hekaluni, efundisha na iamba, "Nyohonyo woose ngiishi nani na mwiishi ni ku ngafuna. Ngileshe kwa nafsi yakwa ku, bali vee alengiduma ni wa loi, na mumishi vee. ²⁹Ngilemmani vee kwa sababu ngilefuma kwakwa na alengiduma."³⁰ Vaveli vanajaribu imra, lakini kuvere hata umu alehoroa koko chakwe dooka yakwe kwa sababu saa yakwe iveli bado imeshika ku. ³¹Hata ado, vengi katika makutano valemwamini. Vakaamba, "Kristo kasha nerunda ishara nyingi kuliko alerunda mndu shu?" ³²Mafarisayo valevaishua makutano vevavashia mambo yahaya ihusu Yesu, na vakuu wa makuhani na Mafarisayo vakaduma maafisa ili imra. ³³Ndipo Yesu kaamba, "Bado kure muda kitambo ngili pamoja nyohonyo, na baadaye ngeenda kwakwa vee alengiduma. ³⁴Mwengsengeta wala mwengilolia; kula ngeendafo, mweidima isha ku."³⁵ Kwa ado Vayahudi vakavesana voo kwa voo, "Mndu shu neenda kuu tuteidima imlolia? Ataenda kwa valetawanyika kati ya Vayunani na ivafundisha Vayunani?" ³⁶Ni checha loiki lihali aleamba, 'Mwengitafuta wala mwengilolia ku; kula ngeenda mweidima isha ku'?"³⁷ Luvaha katika mfiri ya mwisho, mfiri mduve ya sikukuu, Yesu alehorokia kapasa sauti, keamba, "Ikava wose nere nyota na ashe kwakwa anywe. ³⁸Vee engiamini nani, sha maandiko shakundu neamba, ifuma ndani yakwe wetiririka mito ya mringa ya usima."³⁹ Lakini aleamba yahaya ihusu Roho, ambaye vao vemuamini vempokea; Roho aveli bado ameduliwa ku kwa sababu Yesu aveli hajatukuzwa bado ku. ⁴⁰Baadhi ya makutano, valeishua mateta yahaya, valeamba, "loi shwahashu ni nabii." ⁴¹Vengi valeamba, "Shwahashu ni Kristo." Lakini vengi valeamba, "Kiki, Kristo eidima ifuma Galilaya?" ⁴²Maandiko yaleamba kuwa Kristo nefuma katika ukoo wa Daudi na ifuma Bethlehemu, kijiji ambacho Daudi aveli? ⁴³Ado, ala ukaimuka mgawanyiko katikati ya makutano kwa ajili yakwe. ⁴⁴Vengi kati ya mwao vavelimra, lakini kure alerora maoko yakwe dooka yakwe ku. ⁴⁵Ndipo vala maofisa vakauya kwa vakuu wa Makuhani na Mafarisayo, navo vakavavia, "kwa niiki mtamuhinde?" ⁴⁶Maofisa vakajibu, "Kure mndu ameletete sha shuahashu kabla ku."⁴⁷ Ndipo Mafarisayo vakavajibu, "Na nyohonyo pia mlepotosha?" ⁴⁸Kure moosa kati ya vatawala emuamini, au moosa wa Mafarisayo? ⁴⁹Bali hava makutano vataishi sheria - vamaelaaniwa."⁵⁰ Nikodemo kavavia (Vee alemwendea Yesu zamani, aveli umu wa Mafarisayo), ⁵¹"Je sheria ya monu yemuhukumu mndu isipokuwa amehutaniwa kwansa na imanya nekirunda?" ⁵²Valejibu na vakambia, "Na ive pia wafumia Galilaya? Tafuta na ulolie na kwamba kure nabii wosa afumia Galilaya ku."⁵³ (Zingatia: Baadhi ya machecha ha Yohana 7:53-8:11 hayamo katika nakala bora za kale). Kisha kila mndu aleenda kaa kwakwa.

8

¹(Singatia: Sakwa ufafanusi wa Yohana 7:53-8:11 hado dooka). Yesu naleenda mlima wa Mizeituni. ²Mapema shuru nakasha se hekaluni, na vandu woose vakamwendea; akataamia na ivafundisha. ³Vaandishi na Mafarisayo vakamhende mfele alerewai katika kitendo chesini. vakambikia katikati. ⁴(Singatia: Sakwa ufafanusi wa Yohana 7:53-8:11 hado dooka). Niilo vakambia Yesu, "Mwalimu, mfele shwahashu alerewai katika usinzi, katika kitendo kabiisa. ⁵Luvaha, katika sheria, Musa naleduamuru ivaponda mawe vandu sha hava, veamba aja dooka yakwe?" ⁶Valeamba yahaya ili imtega ili kwamba vakolie jambo la lemshitaki, lakini Yesu akainama sumbai akaandika katika ardhi kwa kishaa chakwe. (Singatia: Sakwa ufafanusi wa Yohana 7:53-8:11 hodo dooka). Valeendelea immbesa, aleumuka na ivavia, "Vee netere sambu miongoni kwa monu, ave wa kwansa imponda mawe." ⁸Akainama se sumbai, kaandika katika ardhi kwa kishaa chakwe. ⁹(Singatia: Sakwa ufafanusi wa Yohana 7:53-8:11 hodo dooka). Valeishwa yohoyo, valeisilia umu baada ya ungi, kuansia evekeri mmeku. Mwishowe Yesu aletewa peke yakwe, pamoja na mfele avekeri katikati yamwao. ¹⁰Yesu naleumuka na imbia, "Mfele, valekustaki nivekeri hare ku? Kuvere hata umu alekukuhukumu?" ¹¹Akaamba, "Kure hata umu Bwana." yesu akaamba, "Hata nani nehukumu ku. Enda shia yafo; kwansia luvaha na iendelea utatenda sambu se ku."¹² Se yesu nakateta na vandu akaamba, "nani ni nuru ya ulimwengu; vee nemfata etambuka mlemeneni bali nekolia na nuru ya usima." ¹³Mafarisayo vakambia, "Ujishuhudia umoni; ushuhuda wafu ni wa loi ku."¹⁴ Yesu akajibu akambia, "Hata shali hatakoliya ngejishuhudia emeni, ushuhuda wakwa ni loi. Ngiishi fo mndo ngilefuma na kula ngienda, lakini nyohonyo muishi handu ngilefuma au kula ngienda. ¹⁵Nyohonyo muhukumu kimwili. nani ngikuhukumu moose ku. ¹⁶Nani hata ngahukumu, hukumu yakwa ni loi kwa sababu ngikeri ngimoni ku, bali ngikeri pamoja na Ndie alemduma. ¹⁷Ndiyo, na katika sheria ya monu ileandikwa kwamba ushuhuda wa vandu avili ni loi. ¹⁸Nani nive ngilejishuhudia, na Ndie alemduma enishuhudia."¹⁹ Vakambia, "Ndie afo ni kunekeri?" Yesu akajibu, "Nani muishi wala Ndieakwa mveishi; mvemanya na Ndieakwa pia." ²⁰Aleamba mateta yahaya nekeri karibu na hazina evekeri nefindisha hekaluni, na kure hata umu neleira ku kwa sababu saa yakwe ilekoliya yashika ku. ²¹Basi akambia se, "Ngienda sakwa; momtafuta na mofa katika sambu sa monu. Kula ngiendafo, mwidima isha ku." ²²Vayahudi vakaamba, "Nemanya emoni, vee ambaye

neleamba, 'kula ngienda modima isha ku?'²³ Yesu akavavia, "Mufuma sumbai; nahani ngifuma dooka. Nyohonyo ni wa Ulimwengu washau ku."²⁴ Kwakyo, ngilevavieni iva mufaa katika sambu sa monu. Vinginevyo muamini kuwa NAHANI NIVE, mwefa katika sambu sa monu."²⁵ Kwa hiyo vakambia, "Vehave ni veivi? Yesu akavavia, ala ngevavia tangu mwanso."²⁶ Ngire mambo mengi yeteta na hukumu dooka ya monu. Hata ado, vee nelemduma ni wa loi; na mambo ngileyaishwa ifuma kwakwe, mambo yahaya ngiyaamba kwa ulimwengu."²⁷ Valemwelewa ku kwamba nevekari neteta navo kuhusu Ndie.²⁸ Yesu akaamba, "Mwemwinua dooka Mwana wa mndu, niilo momanya iva NAHANI NIVE, na kwamba ngifanya choose kwa nafsi yakwa. shali Ndie nalenifundisha, ngiteta mambo yahaya."²⁹ Vee nelemduma nekeri pamoja na nihani, na vee nalemtra peke yakwa ku, kwani kila mara ngefanya ala nempendesa."³⁰ Wakati Yesu akaamba mambo yahaya, vengi valemwamini.³¹ Yesu kaamba kwa vala Vayahudi valemwamini, "Ikiva wakaa katika iteta lakwa, niilo mova vanafunzi vakwa loi,"³² nyohonyo momanya loi, na loi wovavikiya huru."³³ Valemjibu, "Sohoso ni usao wa Ibrahimu na kamwe duidima iva sumbai ya utumwa wa moose; weambaaja, "Duvikiwa huru?"³⁴ Yesu nalevajibu, Amini, amini, ngivavia, kila sho netenda sambu ni mtumwa wa sambu.³⁵ Mtumwa nekaa kaa wakati woose ku; mwana nedumu mforo soose.³⁶ Kwakyo, ikava Mwana nakavikiya huru, mweva huru loi kabisa."³⁷ Ngiishi kwamba nyonyo ni usao wa Ibrahimu; mumtafuta imwaa kwa sababu teta lakwa lire nafasi ndani ya monu.³⁸ Ngiamba mambo ambayo ngayalolia pamoja na Ndie yakwa, na nyohonyo vile vile mwefanya mambo ambayo muleutamia ifuma kwa Ndie ya monu."³⁹ Valejibu na immbia, "Ndie ya modu ni Abrahamu." Yesu kavavia, kolya mvekari vana va Ibrahimu, mverunda kasi sa Ibrahimu.⁴⁰ Hata luvaha mutafuta imwaa, mndu nalevavia uloi kwamba ngileishwa ifuma kwa Ruva. Abrahamu alefanya adoku.⁴¹ Mufanya kasi sa Ndie ya monu." Vakambia, "Duleoneka katika usinzi, dure Ndie umu, Ruva."⁴² Yesu akavavia, "Ikava Ruva ni Ndie ya monu, muvemkunda nahani, kwa maana ngilefuma kwa Ruva; wala ngilesha kwa nafsi yakwa, bali vee nelemduma."⁴³ Kwa niiki mutemeleweni mateta yakwa? Kwa sababu moidima ifumilia iutenia mateta yakwa.⁴⁴ Nyohonyo ni va Ndie yamonu, shetani, na mwekundi itenda tamaa sa Ndie amonu. Nevekari muuwaji tangu mwanso na eidima iumuka katika lio kwa sababu loi nekeri ndani yakwa. Ereineteta uongo, ereteta wefuma kwenye asili yakwe kwa sababu ni mwongo na Ndie wa uongo."⁴⁵ Hata luvaha, kwa sababu ngiamba ikeri loi mungiamini ku.⁴⁶ Ni veivi kati ya monu neshuhudia ngire sambu? Ikiva ngiamba ikeri loi, kwa niiki mungiamini ku?"⁴⁷ Ve ni vee wa Ruva neyautania mateta Ruva; nyonyo moutania ku kwa sababu nyonyo ni wa Ruva ku."⁴⁸ Vayahudi vakamjibu na immbia, dwamba loi iva vehave ni Msamaruia na ure pepo?"⁴⁹ Yesu akajibu, ngire pepo; lakini ngimheshimu Ndie wakwa, nanyonyo mumheshimu ku.⁵⁰ Ngitafuta utukufu wakwa; kure umu netafuta na ihukumu.⁵¹ Amini, amini, ngivavia, iwapo moosa nera iteta lakwa; elolia mauti kamwe."⁵² Vayahudi vakamvia, "Luvaha dwamanya iva ure pepo. Abrahamu na manabii valefa; lakini ngiamba, 'Ikava mndu nera iteta lakwa, neonja mauti ku.'" ⁵³ Vehave ukeri mkuu kuliko ndie ya modu Abrahamu alefa, sifyo? Manabii pia valefa. Vehave ujifanya iva ni veivi?"⁵⁴ Yesu akajibu, "ikava ngijitukusa ngimoni, utukufu wakwa ni bure; ni Ndie yakwa nemtukusa - ula momuamba kuwa ni Ruva wa monu."⁵⁵ Nyohonyo mwamanya kolia vee. Ikava ngeamba, 'ngimuishi ku,' ngeva sha nyohonyo, muongo. Hata ado, ngimwishi na mateta yakwe ngileyaira.⁵⁶ Ndie ya monu Abrahamu aleshangilia atakavyoiona mfiri yakwa; aleilolia na akakunda."⁵⁷ Vayahudi vakamvia, "Uleshika umri wa miaka hamsini bado, nave ulemlolia Ibrahimu?"⁵⁸ Yesu akamvia, "Amini, amini, ngivavia, kabla Abrahamu hajazaliwa, NANI NGIFO."⁵⁹ Niilo valesana mawe vapate imkaba, lakini Yesu nelekrika na akafuma sha ya hekalu.

9

¹Wakati, kolia Yesu neesha aleitia alemlolia mndu kipofu tangu ioneka kwakwe. ²Wanafunzi vakwe vakambesa, "Rabi, ni veivi aliyetenda sambu, mndu shosho au wazazi wakwe, hata akaoneka kipofu?"³ Yesu akavajibu, "Ni shwahashu mndu wala wazazi wakwe valetenda sambu, bali kasi sa Ruva sikolie ifunuliwa ifuma kwakwe." ⁴Dupaswa irunda kasi sakwe vee ni ve alemduma wakati bado ni kwaya. Kyoo nivesha wakati ambapo ete idima irunda kasi. ⁵Wakati ngikeri ulimwenguni, nahani ni nuru ya ulimwengu."⁶ Baada ya Yesu iamba mateta yahaya, alefisia kwenye ardhi, alefanya mborera na mate, na akampia mndu ula meso na mboreraya. ⁷Akamvia, enda ndeoga katika kisima cha Siloam (Yetafsiriwa sha mndu' aduwa')." Kwa hiyo mndu naleenda, akasamba, na akauya, neoni.⁸ Majirani wa ula mndu na vala valemolia mwanso sha muombaji valeamba, Je! shwahashu ni mndu ula alekaa na itereva?" Vengi vakaamba, "Ni vee."⁹ Na vengi valeamba, "Ehe, bali neusani nave." Lakini neveamba "Ni nahani."¹⁰ Vakamvia, "Luvaha meso yafo nalefutuliwaaja?"¹¹ Alejibu, mndu nelahwa Yesu nalefanya mborera na kupaka meso yakwa na kunvia, 'Enda Siloam ukasambe.' Kwa hiyo ngileenda, na ngasamba, na ngapata ilolia se."¹² Vakambesa, "Kunekeri?" Vakamjibu, "Veishi ku."¹³ Vakamkamata ula mndu nelemewahi iva kipofu kwa Mafarisayo. ¹⁴Nayo ivekeri mfiri ya Sabato wakati Yesu alipotengeneza mborera na kuyafumbua meso yakwe. ¹⁵Ndipo se Mafarisayo vakambesa nalepataje ilolia. Alevavia, "Nalevikia mborera meso yakwe, ngasamba, na luvaha ngilepata ilolia."¹⁶ Baadhi ya Mafarisayo vakaamba, "Mndu shwahashu nafumie kwa Ruva kwa sababu nehusika Sabato ku." Vengi vakaamba, "Yewezekana aja mndu nende sambu kufanya ishara sha hizo?" Kwakyo kukora na mgawanyiko kati yamwao. ¹⁷Ndipo vakambesa ula kipofu se, "Uambaaja dooka yakwe kwa sababu alefutwa meso yakwe?" Kipofu akaamba, "Ni nabii."¹⁸ Hata wakati shu Vayahudi valemwamini kwamba ni kipofu ku nave nalepata ilolia mpaka valevakolia wazazi wakwe ve ni venalepata ilolia.¹⁹ Valevavesa vazazi, Je, shosho no mwana amoni mweamba naleoneka kipofu? aleidima aja luvaha ilolia?"²⁰ Hivyo vazazi vakwe vakamjibu, "Duishi kuwa shosho ni mwana wamodu na kwamba naleoneka kipofu. ²¹Jinsi yonki luvaha nelolia, duishi, na vee alemfutwa meso yakwe, duishi ku. Mveseni ve. Ni mndu msima. Neidima ijieleza emoni."²² Vasasi vakwe valeamba mambo yahaya, kwa sababu valeihova Vayahudi. Kwa vile Vayahudi valekolia vamekubaliana tayari kuwa, ikiva yoyote

nekiri kuwa Yesu ni Kristo, netengwa na Sinagogi. ²³Kwa sababu yahai, vazazi vakwe valeamba, "Ni mndu msima, mveseni vee." ²⁴Kwa hiyo kwa mara ya kavili, valemlaha ula mndu alewahi iva kipofu na immbia, "Ninge Ruva utukufu. Duishi kwamba mndu shwahashu ni nete sambu." ²⁵Ndipo mndu ula nelejibu, "Ave nere sambu, nani ngiishi. Nndo kimu ngikiishi: ngivekeri kipofu, na luvaha ngelolia." ²⁶Ndipo valemvia, "Nalekufanya choiki? Alefutwa aja meso yakwe?" ²⁷Alijibu, "Ngilekwishaivavia tayari, na nyohonyo mle utanyaku! Ni kili mkundi iutanya se? Nyohonyo mukundi iva vanafunzi vakwe lakini sohoso ni vanafunzi vakwe pia, sivyo?" ²⁸Valemlailia na iamba, "Vave ni mwanafunzi wakwe, lakini sohoso ni vanafunzi wa Musa." ²⁹Duishi kwamba Ruva aleteta na Musa, lakini kwa mndu shu, duishi kula lefumaku. ³⁰Ula mndu nalejibu na ngimvia, "Niiki, lihali ni jambo leshangaza, kwamba muishi ni kunelefuma, na bado nalefumbwa meso yakwa." ³¹Duishi kuwa Ruva neutanyie vere sambu, lakini ikava mndu moose emwabudu Ruva na nefanya mapensi yakwe, Ruva nemutanyia. ³²Tangu iansa kwa ulimwengu haijzawahi kamwe iutanyia kwamba yoyote ameyafumbua meso ya mndu aleoneka kipofu. ³³Ikava mndu sho alefuma kwa Ruva, eveidima ifanya choose ku." ³⁴Walemjibu na immbesa, "Ulizaliwa katika sambu kabisa, na vave wedufundisha sohoso?" Ndipo walipomfukuiza ifuma katika Sinagogi. ³⁵Yesu aleutanya kwamba valemfina kwenye sinagogi. Alemkolia na immbia, "Umwamini mwana wa mndu?" ³⁶Alejibu na iamba, "Ni veivi, Bwana, ili nahani ngikolie imwamini?" ³⁷Yesu akaambia, "Ulemlolia, nasho uteta nave ndiye." ³⁸Ula mndu akaamba, "Bwana, Neamini." Ndipo akamsujudia. ³⁹Yesu nakaamba, "Kwa hukumu ngasha katika ulimwengu shu ili kwamba vale vetelolia na vala velolia vave vipofu." ⁴⁰Baadhi ya Mafarisayo vevekeri pamoja nave vakaitania matetaa yahaya na vemvesa, "Na sohoso pia ni vipofu?" ⁴¹Yesu akamvia, "Shali mvelikeri vipofu, mvera na sambu. Hata hivyo, luvaha muamba, 'Duoni,' sambu ya monu ikaa."

10

¹Amini, Amini ngivavieni, huya alemeingia kwa ihitia mlango wa zizi la ihorima, lakini nedua kwa shia ingi, mndu sho ni mrango na mnyang'anyi. ²Vee neingia mlangoni ni mchungaji wa ihorima. Kwakwe mlinzi wa mlango nemfungulia. Ihorima vesheishua sauti yakwe na avalaha mahorima hakwe kwa marina hamwao na ivavina nsha. ³Nevavina nsha ivo vali vakwe, huwatangulia, na ihorima vemuepuka, kwa sababu vaishi sauti yakwe. ⁴Vemtafuta mgeniku lakini badala yakwe vemuepuka, kwa sababu vaishi sauti sa vageni ku." ⁵Yesu aleamba mfano wohowo kwamwao, lakini valelewa mambo yahaya ambayo aveliamba kwamwao. ⁶Yesu akaamba se navo, "Amini, amini, ngivavia, Nani ni mlango wa ihorima." ⁷Vose valengitangulia ni varango na vanyang'anyi, lakini ihorima valevautania ku. ⁸Nani ni mlango. Wosa heingia ihitia kwakwa, neokolewa; neshiingia mmba na ifuma, nave nejipatia malisho. ⁹Mrango nesha ku isipokuwa indeiva, iwaa, na iangamiza. Ngaamba ili kwamba vapate usima na vave na wo tele. ¹⁰Nani ni mchungaji mwema. Mchungaji mwema nefina uhai wakwe kwa ajili ya ihorima. ¹¹Mtumishi aleajiriwa, na si mchungaji, ambaye ihorima si mali yakwe, evalolia mbwa mwitu vasha naivata na ivadishilia ihorima. ¹²Na mbwa mwitu nevara na ivatawanya. Vedisha kwa sababu ni mtumishi wa weajiriwa na vejali ihorima. ¹³Nani ni mchungaji mwema, na ngivaishi valio wakwa, navo vali wakwa vangiishi nani. ¹⁴Papa angishi, nani ngimuishi Papa, nani ngefina uhai wakwa kwa ajili ya ihorima. ¹⁵Ngite ihorima vengi ambao si wa zizi lihali ku. Havo pia, yengipasa ivainde, navo vesheishua sauti yakwa ili kwamba kuve na ikundi limu na mchungaji umu. ¹⁶Yahi niyo sababu papa nangikundi: Ngivine uhai wakwa halafu ngiufine se. ¹⁷Kure neira ifuma kwakwa lakini nani ngiufina mwani. Ngite mamlaka efina, na ngite mamlaka ya eutwaa pia. Ngimepokea agizo lihali ifuma kwa Papa. ¹⁸Mgawanyiko se wefumia kati ya wayahudi kwa sababu ya machecha yahaya. ¹⁹Vengi va mwao valeamba, "Nete pepo na ni msukwa. Niiki mlimuhutania?" ²⁰Vengi vakaamba, "Yahaya ni machecha ya mndu aliyepagawa na mapepo. Pepo leidima ifungua meso ha kipofu?" ²¹Ndipo ikasha Sikukuu ya yeikwa Wakfu Yerusalemu. ²²Iveli wakati wa mbeho na Yesu aveli alitambeka hekaluni katika ukumbi wa Selemani. ²³Ndipo Wayahudi vakamsunguka na immbia, "Mpaka indi wetuika katika mashaka? shali vave ni Kristo, tuvie wazi." ²⁴Yesu akavajibu, "Ngimefavia lakini mweamini ku. Kazi ngerunda kwa rina la Papa yakwa, hizo zeshuhudia dooka yakwa." ²⁵Hata ado mweaminiku kwa sababu nyohonyo ni ihorima wakwa ku. ²⁶Ihorima wakwa veishua sauti yakwa; Ngivaishi, navo vengivata nani. ²⁷Ngimevaininga uzima wa milele; vesheangamia kamwek, na kure hata umu ambaye evanyakua ifuma maokoni kwakwa. ²⁸Papa akwa, alengininga voo, ni mkuu kuliko vengi fose, na kure hata umu akeri na uwezo wa wefanyakua ifuma kokoni kwa Papa. ²⁹Nani na Papa dukeri umu." ³⁰Vakaira mawe ili vamponde se. ³¹Yesu akavajibu, "Ngimevarora kasi nyiingi ngisha ifuma kwa papa. Kwa kasi sofi kati yo hizo mkundi ingeonda mawe?" ³²Wayahudi vakamjibu, "Twekuponda mawe kwa kasi yosa iliyo ngisha ku, lakini kwa ikufuru, kwa sababu vave, uli mndu, wejifanya iva Ruva." ³³Yesu akafajibu, "Iimeandikwa katika sheria ya monu, 'Ngileamba, 'Nyohonyo ni miungu'?" ³⁴Ikava alevallaha miungu, kwa vala ambao checha la Ruva lilevashia (na Maandiko neidima ivunjwa), ³⁵mweamba dooka ya ula ambaye papa alemfina na imtuma katika ulimwengu, 'Ulekufuru,' kwa sababu ngileamba, 'nani ni mwana wa Ruva?' ³⁶Ikava tengefanya kasi za papa akwa, mtangiamini. ³⁷Hata ado, ikava ngezifanya, hata shali tevangiamini, ziaminini kasi ili kwamba muidime imanya na ifahamu kwamba Papa akeri kiidi yakwa na nani ngikeri kiidi ya papa." ³⁸Vakajaribu se imra Yesu lakini aleenda zakwe ifuma maokoni mwa mwao. ³⁹Yesu akaenda zakwe se ng'ambo ya Yordani sehemu ambayo Yohana avelibatiza kwanza, na akakaa foo. ⁴⁰Vandu vengi vakasha kwa Yesu. Valeendelea iamba, "Yohana loi alerunda ishara yosa, lakini mambo hose ngileamba Yohana dooka huya mndu ni loi." ⁴¹Vandu veengi vakamwamini Yesu ado.

11

¹Basi mndu umu rina lakwe Lazaro aveli mgonjwa. ²Alefumia Bethania, kijiji cha Mariamu na dada akwe Martha. Aveli ni Mariamu huya huya alemfia Bwana Marhamu na ifuta matende hakwe kwa nywele zakwe, ambaye ndugu yakwe Lazaro aveli mgonjwa. ³Ndipo dada foo valetuma ujumbe kwa Yesu na iamba, "Bwana, sakwa ula umkundi nevaiwa." ⁴Yesu kaishua kaamba, "Ugonjwa huahu si wa mauti, lakini, badala yakwe ni kwa ajili ya utukufu wa Ruva ili kwamba Mwana wa Mungu apate itikuzwa katika ugonjwa sho." ⁵Yesu alemkunda Martha na dada yakwe na Lazaro. ⁶Aleishua kuwa Lazaro ni mgonjwa alekaa mfiri ifili zaidi handu aveli. ⁷Ndipo baada ya lihali alevavia vanafunzi vakwe, "Twendeni Uyahudi se." ⁸Vanafunzi vakambia, "Rabi, Vayahudi vaveli valejaribu ikuponda na mawe, na vee ukundi iuya se foo?" ⁹Yesu akavajibu, "Saa sa kwaya si ikumi na mbili? Mndu katambuka kwaya neidima ijukwaa ku, kwa sababu nelolia kwa nuru ya kwaya." ¹⁰Hata ado, ikava katambuka kyoo, newa kwa sababu nuru ikere ndani yakwa ku." ¹¹Yesu kaamba mambo yahaya, na baada ya mambo yahaya, akavafia, "Rafiki ya modu Lazaro nalele, lakini ngeenda ili kwamba ngipate imuamsa ifuma mationi." ¹²Ndipo vanafunzi vakambia, "Bwana, sha nalele. neukia seku." ¹³Wakati wo Yesu aveteta habari sa kifo cha Lazaro, lakini vaveliishi naliteta dooka yelala usingizi. ¹⁴Ndipo Yesu kateta nafo wasi wasi, "Lazaro amefaa." ¹⁵Ngite furaha kwa ajili ya monu kwamba ngiveli kula ku ili mpate iamini. Tuende kwakwe." ¹⁶Basi Tomaso, valemuhaha Pacha, alevavia vanafunzi wakwe, "Nasue andeni fose dunefaa handu hamu na Yesu." ¹⁷Wakati Yesu aalesha, alekolya Lazaro tayari amekaa kaburini mfiri inya. ¹⁸Nayo Bethania aveli karibu na Yerusalemu sha kilomita arobaini na tanu adi. ¹⁹Vengi kati ya Vayahudi vakasha kwa Martha na Mariamu ivafariji kwa ajili ya ndugu ha mwavo. ²⁰Ndipo Martha kaishua kuwa Yesu alisha aleenda indekomana nave, lakini Mariamu aleendelea ikaa kaa. ²¹Ndipo Martha kaambia Yesu, "Bwana, kama uveli adi, kaka akwa avelivaku." ²²Hata kerika, ngiishi ya kuwa lose weemba ifuma kwa Ruva, nikuininga." ²³Yesu kambia, kaka afo nefufuka se." ²⁴Martha kambia ngiishi kwamba nefufuka katika ufufuo mfiri ya mwisho." ²⁵Yesu kambia, "Nani ni ufufuo na usima; vee engiamini ingawa nefa hata ado neva neishii; ²⁶na ve neishi na ingiamini nani nefaku. Weamini lihali?" ²⁷Akambia, "Iye, Bwana ngeamini kwamba ife ni Kristo, Mwana wa Ruva, vee esha katika ulimwengu." ²⁸Alema iamba lihali, aleenda sakwe na imuhaha dada akwe Mariamu faraghani. Kaamba, "Mwalimu alihadi na alikuha." ²⁹Mariamu kaishua yahaya, kaimuka kwa haraka na ienda kwa Yesu. ³⁰Nave Yesu aveli bado amesha ndani ya kijiji ku, bali ave handu alekomana na Martha. ³¹Ndipo Vayahudi vaveli na Mariamu katika mmba na vala vaveli imfariji, valemolia keimuka haraka na ifuma nsha, valemfuta; vaveliishi aleinda kaburini inelia fo. ³²Ndipo Mariamu, kashika haya Yesu aveli alemolia na iwa sinde ya matende hakwa na imvia, "Bwana, kama uvelikeri adi ndugu yakwa avelivaa kuu." ³³Yesu kamlolia kelia, na Vayahudi vaveli pamoja nave veveli lia pia, valiomboleza katika roho na ifadhaika; ³⁴akaamba, "Mwamrara kuu? vakambia, Bwana, njoo sakwa." ³⁵Yesu kalia. ³⁶Ndipo Vayahudi vakaamba, "Sakwa shakundu alemkunda Lazaro!" ³⁷Lakini vengi kati ya mwao akaamba, "Nive mndu shu afungua meso na huya avelo kipofu, haleidima imfanya mndu shu atalefoo?" ³⁸Ndipo Yesu, hali keomboleza nafsini mwakwe se, aleenda kwenye kaburi. Luvaha kuvere pango, na iwe liveli dooka yakwe. ³⁹Yesu kaamba, "Fineni iwe lo." Martha, dada akwe na Lazaro, ve alefa, akambia Yesu, "Bwana, kwa muda hohou, mwili weva umeboa, kwa sababu umeva maiti kwa mfiri inya." ⁴⁰Yesu kambia, "Nani ngilekuvia ya kwamba, shali ukiamini, welolia utukufu wa Ruva?" ⁴¹Kwa ado vakafina iwe. Yesu kaira meso yakwe dooka na kaamba, "Papa, ngekushukuru kwa kfa wengihutania." ⁴²Ngilemánya kwamba wengihutania mara sos,e lakini ni kwa sababu ya kusanyiko ambalo laimuka ingisunguka kwamba ngaamba yahaya, ili kjiwamba vapate iamini kwamba vave wangiduma." ⁴³Baada ya yeamba yahaya, alelia kwa sauti nduve, "Lazaro, fuma nshaa!" ⁴⁴Mfu alefuma nsha amefungwa maoko na matende kwa sanda serikia, na kyamu chakwe kilefungwa na kitambaa." Yesu kavavia, "Mfungulieni mlekeni aende." ⁴⁵Ndipo Vayahudi vengi valesha kwa Mariamu na vakalolia shakundu Yesu alefanya valemwamini; ⁴⁶lakini baadhi ya mwao valeenda kwa Mafarisayo na ivavia mambo alerunda Yesu. ⁴⁷Ndipo vakuu va Makuhani na Mafarisayo vakakusanyika pamoja na iamba, "Dukafanya aja? Mndu sho nerunda ishara nyingi." ⁴⁸Ikava twemtelea ve mweni, vose veshemwamini; Warumi veshu na ihira vose handu hamodu na taifa la modu." ⁴⁹Hata ado, mndu umu kati ya mwao, Kayafa, aveli kuhani mkuu mwaka sho, kavavia, "Mwishi choosa piu kabisa ku." ⁵⁰Twemwefikiria kwamba yeva kwa ajili ya monu kwamba mndu umu yapasa ifa kwa ajili ya vandu kuliko taifa lose iangamia." ⁵¹Yahaya aleamba kwa sababu yakwe fe mweni ku, badala yakwe, kwa kfa aveli kuhani mduve mwaka sho aletabiri kwamba Yesu efa kwa ajili ya taifa; ⁵²na si kwa taifa pekee yakwe ku, bali Yesu akolie vile vile ivakusanya vana va Ruva ambao valetawanyika sehemu mbali mbali. ⁵³Kwa ado ianzia mfiri wohowo na iendelea vakapanga namna yemwaa Yesu. ⁵⁴Yesu aletambuka se wasi wasi kati ya Vayahudi ku, bali alehukia na isilia nchi ili karibu na jangwa katika mji welawa Efraimu. Ado alekaa na vanafunzi. ⁵⁵Basi Pasaka ya Vayahudi iveli karibu na vengi vakatwa ienda Yerusalemu nsha ya mji kabla ya Pasaka ili vapate ijitakasa veni. ⁵⁶Valesha imtafuta Yesu na iteta na kila umu aveli amehorokia hekaluni mufikiri kiki kwamba tehesha katika sikukuu?" ⁵⁷Wakati wo wakuu wa makuhani na Mafarisayo vaveli valedua amri kwamba ikava umu naishi handu Yesu akeri, nepaswa idua taarifa ili vapate imra.

12

¹Mfiri sita kabla ya Pasaka, Yesu aleenda Bethania, alivekeri Lazaro, ambapo vee alimfufua ifuma katika wafu. ²Basi vakamwandalia kyao cha kashini foo, na Martha akamtumikia, wakati huo Lazaro avekeri umu wafo wa vala vavetiamie kyeo kwa handu hamu na Yesu. ³Kisha Mariamu akaira ratli ya maftra yaliyotengenezwa kwa nardo safi, yetre thamani nduve, akamfia Yesu matendeni na imfuta matende kwa nywele zakwe; mbaa yose ileishua harufu ya manukato. ⁴Yuda Iskariote, umu wa vala Vanafunzi vakwe, ambaye nive alemsaliti Yesu akaamba, ⁵"Niiki manukato yahaya yatakumbe kwa dinari mia isadu na vainingwe maskini?" ⁶Nave naleamba hio, si kwa hivahurumia maskini ku, bali kwa sababu ve

aveli mwizi: vee nife avelira mfuko wa besa na avelira baadhi ya valeika foo kwa ajili yakwe mweni.⁷Yesu zaleamba, "Mlekee avikie alichio nacho kwa ajili ya mfiri ya maziko hakwa.⁸Maskini mweva navo mfiri sose; lakini mweva nani mfiri sose ku."⁹Basi umati uduve wa Vayahudi walekoya imanya ya kuwa Yesu akerifo, navo vakasha, si kwa ajili ya Yesu tiki, ila vamlolie na Lazaro ambaye Yesu alemfufua ifuma katika wafu.¹⁰Navo vakuu va makuhani vakafanya ushauri ili vamwae Lazaro;¹¹maana kwa ajili yakwe vengi katika Vayahudi valeenda zamwao na vakamwamini Yesu.¹²Na mfiri ya kaili yakwe umati mduve valesha kwenye sikukuu. Valeishua ya kuwa Yesu alesha Yerusalemu,¹³valeira matawi ya makidi ha matende na ifuma nsha inde mlaki na vakakaba kelele, "Hosana! Amebarikiwa vee nesha kwa rina kla Bwana, Mfalme wa Israeli."¹⁴Yesu alemkolia mwana - ihorima akamdua sha kundu ileandikwa,¹⁵"Utaihove, binti Sayuni; Sakwa, Mfalme wafo alesha, adua mwana -ihorima."¹⁶Vanafunzi vakwe hawakuyaelewa mambo yahaya hapo kwanza; lakini Yesu aletukuzwa, ndipo walipokumbuka ya kuwa mambo yahaya aleandikiwa vee na ya kwamba vametenda mambo yahaya kwakwe.¹⁷Basi lia ikundi la vandu vavelikeri pamoja na Yesu wakati valemuhaha Lazaro ifuma kaburini, vakashuhudia kwa vengi.¹⁸Na iveli kwa sababu yahai pia kwamba ikundi la vandu valeenda imlaki kwa sababu valeishua kwamba alefanya ishara yohoyo.¹⁹Mafarisayo vakaambizana voo kwa voo, "Sakwa, kerika eidima ifanya losaku; sakwa, ulimwengu waenda kwakwe".²⁰Kerika baadhi ya Wayunani vavelikeri miongoni mwa vala vaveli inde abudu kwenye sikukuu.²¹Hiva valemwendea Filipo ambaye alefuma Bethsaida ya Galilaya, vakamwomba vakaamba, "Bwana, sohoso tunatamani imlolia Yesu."²²Filipo akaenda akammbia Andrea; Andrea na Filipo vakaenda na immbia Yesu.²³Yesu akavajibu akaamba, "Saa imeshika kwa ajili ya Mwana wa Adamu itukuzwa."²⁴Amini, amini, ngilivavia, chembe ya ngano itamewa katika nchi ikafa, hutamia hali yohoyo peke yakwe; bali ikafa, yehata matunda mengi.²⁵Vee nakundi uhai wakwe ataupoteza; bali vee nesua uhai wakwe katika ulimwengu shuu neusalimisha hata uzima wa milele.²⁶Mndu mose kangitumikia nani, na anduvishe ngikeri; nami ngikeri, ndipo na mtumishi wakwa nevafoo. mndu mose kangitumikia, Papa nemuheshimu.²⁷Kerika roho yakwa yafadhaika: nami ngiamba aja? 'Papa, ungiokoe katika saa hihai? Lakini ni kwa kusudi liali ngashikia saa hai."²⁸Papa, ulitukuze rina lafo." Kisha sauti ikafuma isha mbinguni ikaamba ngimelitukuzwa nani ngelitukuzwa se."²⁹Basi mkutano uleimuka karibu nave vakaishua, vakaamba ya kwamba kute ngurumo. Vengi vakaamba, "Malaika ameamba nave."³⁰Yesu akajibu na akaamba, "Sauti yahi hai kwa ajili yakwa, bali kwa ajili ya monu."³¹Kerika hukumu ya ulimwengu huu ifo: Kerika mkuu wa ulimwengu shu nekirwa nsha.³²Nami ngainuliwa dooka ya nchi ngevafuta wose kwakwa."³³Alenena yahaya kerora ni mauti ho makii nefa.³⁴Mkutano vakamjibu. "Suve dumeishua katika sheria ya kwamba Kristo nedumu hata milele. Nave veamba aja, 'Mwana Adamu lazima ainuliwe dooka'? Hisho Mwana wa mndu ni veivi?"³⁵Basi Yesu akavavia, "Nuru ilivo pamoja na nyohonyo mda kidogo. Ukeni maadamu mute nuru, ili kwamba giza litasheivaidima vee ehenda gizeni naishi neenda ku."³⁶Mngali mure nuru, iamini yo ili mpate iva vana va Nuru." Yesu aleamba yahaya na kisha kaenda sakwe kaneova vatamlolie.³⁷Ingawa Yesu alefanya ishara nyingi namna yohoyo mbele ya mwao, bado valemwamini ku.³⁸Ili litimie chacha la Isaya, aleamba: "Bwana, ni veivi alesadiki habari za monu? Na koko cha Bwana amefunuliwa veivi?"³⁹Ndio sababu voo vataleamini, maana Isaya aleamba se,⁴⁰"Amevapofusha meso, na amefanya matende mioyo yamwao; na vakamanywa kwa mioyo ya mwao, na vakaongoka nani ngavaponya."⁴¹Isaya aleamba machecha yahaya kwa kfa alelolia utukufu wa Yesu na akanena habari zakwe.⁴²Walakini, hata vakuu vengi valemwamini Yesu; lakini kwa sababu ya Mafarisayo, valelea ikiri ili vatashe vakatengwa na Sinagogi.⁴³Valekunda sifa sa vanadamu kuliko sifa zefuma kwa Ruva.⁴⁴Yesu alepasa sauti na kaamba, "Vee angeamini nani angiamini nani tiki bali nave alengituma nani,⁴⁵nave engilolia nani amlolia vee alengituma."⁴⁶Nani ngasha sha nuru ulimwenguni ili kila mndu angiamini nani atakade gizeni.⁴⁷Ikava mndu mose neishua machecha hakwa lakini atamehara nani ngemuhukumu ku; maana ngileshe ili ngihukumu kwa ulimwengu ku bali ngihukue ulimwengu.⁴⁸Vee angikundi nani na atamekubali machecha hakwa, nave nehukumu: checha lo ngilenena nilo lemhukumu mfiri ya mwisho.⁴⁹Maana nani ngilenena kwa nafsi yakwa tiki ku. Bali ni Papa alemkamata, vee mweni alengilagiza ngenena na ngeamba.⁵⁰Nani ngiishi ya kuwa agizo lakwe ni uzima wa milele; basi hia ngili naye nani sha Papa alengia ni ado ngenena kwa mwao"

13

¹Luvaha kabla ya sikukuu ya pasaka, kwa sababu Yesu alemanya kuwa saa yakwe yashika ambayo neefuma katika dunia yahai ienda kwa Baba, ikava nalevakunda vandu vakwe ambao vevekeri dunieni alevakunda upeo.²Na ibilisi avekola avikwa tayari katika moyo wa Yuda Isikariote, mwana wa Simoni, akamsaliti Yesu.³Yesu alemanya kuwa baba nalevikya fiindo fyoose katika maoko yakwe na kwamba nelefinina kwa Ruva na avekeri neenda se kwa Ruva.⁴Aleukya kyao na akaala sumbai vazi lakwe la nsha. Kisha akaira taulo na akajifunga emoni.⁵Kisha akaikya mringa katika bakuli na akaansa ivasambiya matende vanafunzi vakwe na ivafuta na taulo ambayo alejifunga vee emoni.⁶Akasha kwa Simoni Petro, na Petro akamvia, "Bwana, mkundi isambiya matrende yakwa?"⁷yesu akajibu na akavavia, "Liisangilifanya welimanya ku luvaha, lakini umanya baadae."⁸Petro akamvia, "Wensambia matende yakwa kamwe ku." Yesu akamjibu, "Ikava ngitekusambia, dure sehemu pamoja na nahani."⁹Simoni Petro akambia, "Bwana, utansambiye matende yakwa tiki ku, bali pia na maoko na mdwe wakwa."¹⁰Yesu akammbia, "Sho ambaye eitaji isamba isipokuwa matrende yakwe, na avekeri safi mwili wakwe woose; nyohonyo mweva safi, lakini si nyoote ku."¹¹Kwa kuwa Yesu alemanya ula nemsaliti; yahai ndiyo sababu aleamba, si voose mkeri safi.¹²Wakati Yesu evekeri navasambia matende yamwao na alemeira vazi lakwe na itraamia se, alevavia, "Je mweelewa kile ambacho ngilevafanyia?"¹³Mung'laha nahani "Mwalimu" na Bwana hiyai mwaamba loi, maana ndivyongikeri.¹⁴Ikava nahani Bwana na Mwalimu, ngavasambia matende yamwenu,

nyohonyo pia ngapaswa ivasambya vensenu matrendd. ¹⁵Kwa kuwa ngavainingia mfano ili kwamba nyohonyo pia mfanye shali nahani ngafanya kwa mwenu. ¹⁶Amini, Amini, ngavavia, mtumwa si mkuu kuliko bwana wakwe; wala ula msa aledumwa ni mkuu kuliko ula alemduma. ¹⁷Ikava uishi mambo yahaya, ulebarikiwa ukiyatenda. ¹⁸Ngiamba kuhusu nyohonyo voose, kwa kuwa ngavaishi vala ambao ngavachagua - bali ngiamba yahaya ili kwamba maandiko yadime itimilizwa: "Sho ela mkate wakwa alengiinulia kisigino chakwe." ¹⁹Ngivavia lahali luvaha kabla lilefumia ili kwamba likafumia, muidime iamini kuwa nihani NDITE. ²⁰"Amini, amini, ngivavia, engiambilia nahani naambie ngile mduma, na ula engiambilia nahani humuambilia na ula engiduma nahani." ²¹Wakati Yesu aleamba yahaya, alesumbuka rohoni, aleshuhudia na iamba, "Amini, amini, ngivavia kwamba umu wenu nensaliti." ²²Vanafunzi vakwe vakasaakwa, ishangaa ni kwa ajili ya veivi aletreta. ²³Kuvekeri katika mesa, umu wa vanafunzi wakwe ameeegama kufuani mwa Yesu ula ambaye Yesu alemkunda. ²⁴Simoni Petro alemmbesa mwanafunzi sho na iamba, "Duvie ni ungau ambaye kwakwe hutretra." ²⁵Mwanafunzi ula aleyeegama kifuani mwa Yesu na akambesa, "Bwana, ni veivi?" ²⁶Kisha Yesu alijibu, "Ni kwakwe ula ngechovya kipande cha mkate na imniingia." Ado avelikeri kuwa alechovya mkate, akamniingia mwana wa Simoni Iskariote. ²⁷Na baada ya mkate, shetani alemwingia. Kisha Yesu akaambia, "Kila ambacho ukundi ukifanye haraka." ²⁸Luvaha kure mndu katika mesa alemania sababu ya Yesu iamba jambo lahali kwakwe. ²⁹Baadhi yamwao valedhani kwamba, kwa sababu Yuda alaira mfuko wa fedha, Yesu alembia, ola fingndo duhitaji kwa ajili ya sikukuu," au kwamba epaswa nafine kindo kwa masikini. ³⁰Baada ya Yuda iambilia mkate, nalefuma nsha haraka; na evekeri kyoo. ³¹Wakati Yuda alekola nasiilia, Yesu naleamba, "Luvaha mwana wa Adamu naletukuswa, na Ruva naletukuswa katika vee. ³²Ruva nemtukusa katika vee emeni, na nemtukusa haraka. ³³Vana vanana, ngikeri pamoja na nyohonyo kitambo kidogo. Mweng' tafuta, na kolia ngavavia Vayahudi, 'Ngeenda, vedima isha ku.' luvaha ngivavia na nyohonyo, pia. ³⁴Ngivaininga amri ngiia, kwamba mkundane; kolia nahani ngilevakunda nyohonyo, ado hodo nyohonyo pia ivapasa ikundana nyohonyo kwa nyohonyo. ³⁵Kwa ajili ya lahali vandu vakaambua kuwa nyohonyo vi vanafunzi vakwa, ikava mure upendo kwa kila umu na ungi." ³⁶Simoni Perto alevavia, "Bwana, uenda areku?" Yesu akajibu, "Handu hamu ngienda kwa luvaha wedima ingfuata, lakini ungifuata baadaye." ³⁷Petro akammbia, "Bwana, ni niiki nitakuata hata luvaha? Nahani ngifina maisha yakwa kwa ajili yafu." ³⁸Yesu akajibu, "Je ufina maisha yafu kwa ajili yakwa? Amini amini ngikuvia, ijokoo lefua kabla utengidumbwa mara karadu ku".

14

¹"Utaruhusu moyo wafo iva katika mahangaiko. Wemwamini Ruva ngiamini pia na nani. ²Katika mmba ya Baba yakwa kure makazi mengi ekaa; sha itaveliva ado, ngiveli ngimekuvia, kwa vile ngihenda ikuandalia handu kwa ajili yafu. ³Shali ngaenda na ivaandalia handu, ngesha se ivakaribisha kwakwa, ili handu ngikeri pia nyohonyo mvefo. ⁴Mwishi njia handu ngilienda." ⁵Tomaso akambia Yesu, "Bwana, duishi handu uleenda ku; Je! Tweidima ija imanya njia? ⁶Yesu akambia, "Nani nive njia, loi, na usima; kure eidima isha kwa Papa isipokuwa ihitia kwakwa. ⁷Shali mvelingiishi nani, mveli muishi na Papa yakwa pia; kuanzia kerika na iendelea mmuishi na mmemlolia na vee." ⁸Philipo akambia Yesu, "Bwana, durore Papa, na ado yeva imedushika." ⁹Yesu akambia, "Ngimeva pamoja na nyohonyo kwa muda uasha, na bado mngiishi ku nani, Philipo? Yoosa angilolia nani amemlolia Papa; Jinsi gani uamba, 'Durore Papa'?" ¹⁰Dimeamini iva nani ni ndani ya Papa, na papa yu ndani yakwa? Machecha ngiamba kwa monu ngiamba kwa kusudi lakwa mweni ku; badala yakwe, ni Papa neishi ndani yakwa anayetenda kazi yakwa. ¹¹Ngiamini nani, kwamba ngikeri ndani ya Papa, na Papa ngikeri ndani yakwa; kadhalika ngiamini nani kwa sababu ya kazi sakwa hasa. ¹²Amini, amini, ngivavia, vee angiamini, nani kazi sala ngezifanya, nerunda kazi zihazi pia; na nerunda hata kasi nduve kwa sababu ngienda kwa Papa. ¹³Choosa mweemba katika rina lakwa, ngerunda ili kwamba Papa aidime itukuzwa katika Mwana. ¹⁴Shali mkaemba choose katika rina lakwa, hilo ngerunda. ¹⁵Shali mkamkunda, mwera amri zakwa. ¹⁶Na ngemuomba Papa, nave evaininga msaidizi ungi ili kwamba aweze iva pamoja na nyonyo milele, ¹⁷Roho wa loi. Ulimwengu weidima impokea vee kwa sababu wemlolia, au immanya vee, hata ado nyohonyo, mweidima imanya vee, kwani ekaa pamoja nanyo na akeri ndani ya monu. ¹⁸Ngivata peke yamonu ku; Ngesha kwa monu. ¹⁹Kwa muda kitambo, ulimwengu wengilolia se ku, lakini nyohonyo mwengilolia. Kwa sababu ngeishi, nanyo mweishi pia. ²⁰Katika mfiri woowo mwemanya kwamba nani ngikeri ndani ya Papa, na kwamba nyohonyo mkeri ndani yakwa, na kwamba nani ngikeri ndani ya monu. ²¹Woosa nera amri sakwa na isira, ndiye umu ambaye angikunda nani; na ambaye engikunda nani nekundwa na Papa akwa, na ngemkunda na ngijirora nani mweni kwakwe." ²²Yuda (Nive Iskariote) akambia Yesu, "Bwana, Je! Ni kiki kifumia kwamba wejirora mweni kwa modu na sio kwa ulimwengu?" ²³Yesu alijibu akammbia, "Shali voosa nemkunda, nera checha lakwa. Papa akwa nemkunda, na dwesha kwakwe na dwerunda makao amodu pamoja nave. ²⁴Woosa ambaye etemkunda nani, era mateta hakwa. Checha ambalo mweishi ni lakwa ku bali la papa ambae alengiduma. ²⁵Ngaamba mambo yahaya kwa monu, wakati bado ngeishi miongoni mwa monu. ²⁶Hata ado, mfariji, Roho Mtakatifu, ambaye Papa alengduma kwa rina lakwa, evafundisha mambo hose na evafanya mkumbuke hose ambayo ngileamba kwa monu. ²⁷Amani ngivaininga amani yakwa nyohonyo. Ngivaininga yahai sha ulimwengu wefina. Mtafanye mioyo ya monu iva na mahangaiko, na uova. ²⁸Mleishua shakundu ngilevavia, 'Ngaenda sakwa, na ngiuya kwamonu.' shali mwemkunda nani, mveliva na furaha kwa sababu ngienda kwa Papa, kwa kuwa Papa ni mkuu kuliko nani. ²⁹Kerika nimekwisha ngimevavia kabla itafumia ili kwamba, wakati ikafumia, muidime imwamini. ³⁰Ngiteta na nyohonyo mateta mengi ku, kwakfa mkuu wa dunia haii neshi. Vee nere odu dooka yakwa, ³¹lakini ili kwamba ulimwengu upate imanya kwamba ngimkundi Papa, ngirunda ambacho papa engiagiza nani, shali vile alengininga amri. Imukeni, na tufume handu hamu.

¹Nahani ni mzabibu wa shu udhoi, na ndiakwa ni mkulima wa mzabibu. ²Kila itavi kiidi yakwa ambalo liteatra tunda, na lefinwa kila tawi ambalo huzaa tunda huliondoa ili kwamba lidime iatra saidi. ³Nyohonyo tayari mwava safi kwa sababu ya ujumbe ambao nimekwisha ngavavia. ⁴Mkae kiidi yakwa, na nahani kiidi yenu. Kolia tavi liteidima iatra limoni litekeri katika mzabibu, kadhalika na nyohonyo, mtevekaa kiidi yakwa. ⁵Nahani ni mzabibu; nyohonyo ni matavi. adumuye kiidi yakwa na nahani kiidi yakwe, mndu shuwahashu huzaa matunda mengi, kwa kuwa pasipo nahani weidima ifanya jambo loose ku. ⁶Ikava mndu moose hatasalia kiidi yakwa, nerungulwa sha itawi na irungulwa katika matavi nairungulwa katika moto, na iteketea. ⁷Ikava modumu kiidi yakwa, na kolia machecha yakwa yedumu kiidi yakwa, itereveni loose mkundi, nyohonyo mofanyiwa. ⁸Katika lahali baba yakwa aletukuswa, kwamba muita matunda mengi na kwamba ni vanafunzi vakwa. ⁹Kolia baba yakwa nalenikunda nahani, nahani pia ngivakunda nyohonyo; dumuni katika pendo lakwa. ¹⁰Ikava mtashika amri sakwa, modumu katika pendo lakwa kolia ngileshika amri za baba yakwa na kudumu katika pando lakwe. ¹¹Ngileamba mambo yahaya kwenu ili kwamba furaha yakwa ive kiidi yamwenu na ili kwamba furaha yenu ifanyike iva timilifu. ¹²Yahai niyo amri yakwa, kwamba mkundane nyohonyo kwa nyohonyo kolia ngilevakunda nyohonyo. ¹³Kure mndu netute na upendo mduve kuliko shwahashu, kwamba afine maisha yakwe kwa ajili ya rafiki sakwe. ¹⁴Nyohonyo ni rafiki sakwa ikava mofanya ala ngilevaagiza. ¹⁵Ngivaha vatumwa, kwa kuwa mtumwa neishi kila keiki alefanya bwana wakwe. Ngavalaha nyohonyo marafiki, kwa sababu ngavajulisha mambo yoose ambayo ngileishwa ifuma kwa Baba, ¹⁶Mlemchagua nahani, bali nahani ngilevachagua nyohonyo na ivavikia mnde ata matunda, na tunda lamwonu lipate ikaa. Lahali lifo hivi ili kwamba choosa muterevewa kwa Baba kwa rina lakwa, atavaningeni. ¹⁷Mambo yahaya ngivaagiza, kwamba kundeni kila mndu na mwensake. ¹⁸Kolya ulimwengu ulevasuva, mmanye kwamba ulemsuva nahani kabla yemsuva nyohonyo. ¹⁹Kolia mvekeri wa ulimwengu, ulimwengu uvevakunda vo sha vakwamwao; Lakini kwa sababu nyohonyo sio wa ulimwengu na kwa sababu niliwachagua ifuma katika ulimwengu, ni kwa ajili hiyai ulimwengu wevasuva ku. ²⁰Kumbukeni checha ambalo ngilevavia, 'Mtumwa ni mkuu kuliko bwana wakwe.' Ikiva valemtesa nahani na vevatesa nyohonyo pia; Koliya velera checha lakwa, nivevera na kwamonu pia. ²¹Nivetendea mambo yahaya yoose kwa ajili ya rina lakwa kwa sababu vemwishi ula nalemduma ku. ²²Koliya ngitelesha na ngavavia vaavia, vevekeri vafanya sambu; lakini dhuvaha vere udhuru kwa sambu yamwao ku. ²³Shenemsuva nahani nemsuva Baba pia. ²⁴Ikava ngilerunda kasi miongoni kwa mwao kure hata umu aleifanya ku, vevekeri vetere sambu lakini dhuvaha vefanya yoose avili valelolia na valemstva nahani na Baba yakwa. ²⁵Lali lefumia ili kwamba checha litimie ambalo lileandikwa katika sheria ya mwao: 'Vemsuva nahani bila sababu.' ²⁶Wakati mfariji alesha, ambaye ngemduma kwamonu ifuma kwa Baba, shwahashu ndiye, Roho wa loi, ambaye efumia kwa Baba, nemshuhudia. ²⁷Nyohonyo pia momshuhudia kwa sababu mvekeri pamoja nami tangu mwanso.

¹Ngilevavia mambo yahaya ili mtaidime ikwanza. ²Vevafina nsha ya masinagogi; hakika saa inakuja ambayo kila newaa nefikiri kuwa nefanya kasi njema kwa ajili ya Ruva. ³Watawatendea mambo yahaya kwa sababu vemwiishi Ndie wala vemwishi naani ku. ⁴Ngavavia mambo yahaya ili wakati uhashika yahaya yakafumiya, mudima ikumbuka na jinsi ngilevavia muweze wao. Ngilevavia kuhusu mambo yahaya tangu mwanso kwa sababu ngikeri nyohonyo pamoja naani. ⁵Japokuwa, luvaha ngienda kwa ula aliyengiduma; lakini kure kati ya mwanu engivesa ku, "Uenda kuu?" ⁶Kwa sababu ngaamba matreta yahaya kwa monu, huzuni yaishwa mioyoni kwa mwenu. ⁷Hata ado, ngivavia loi: ni vyema kwa mwenu ngiteve siiliya; kwa maana ngiteve siiliya mfariji neesha kwa mwenu; lakini ngaenda ngemduma kwa mwenu. ⁸Akasha, huyo mfariji neusibitishia ulimwengu kuhusiana na sambu, kuhusiana na haki na kuhusiana na hukumu. ⁹Kuhusiana na sambu, kwa sababu vevengiamini nahani, ¹⁰kuhusiana na haki, kwa sababu ngienda kwa baba, na mungilelolia se ku; ¹¹na ihusiana na hukumu kwa sababu mkuu wa ulimwengu wahi nalehukumiwa. ¹²Ngire meengi yevavia, lakini mwedimayaelewa luvaha. ¹³Lakini, vee, Roho wa loi, akasha, nevaongosa katika loi yoose; kwa kfa nevania kwa ajili yakwe emoni; lakini mwose aishwa, asheamba mambo yahaya; na atayadhihirisha kwa mwenu mambo yeesha. ¹⁴Vee nentukusa nahani, kwa sababu neira mambo yakwa na naandetangasa kwa mwenu. ¹⁵Vindo vyoose akerinavyo Baba ni fyakwa; kwa hiyo, ngaamba kwamba Roho neira mambo yakwa na atayadhihirisha kwenu. ¹⁶Bado muda mfuhi, mwengilolia se ku; na baada ya muda mfuhi se, mwengilolia. ¹⁷Baadhi ya vanafunzi vakwe vakaviana, "Ni choiki eduvia, "Muda mfuhi, na mwengilolia se ku na tena muda mfuhi mwengilolia na kwa sababu ngienda kwa Baba?" ¹⁸Kwa hiyo vakaamba, "Ni ng'ndo choiki veamba B'ado muda mfuhi?" ndweishi ni choiki aamba ku. ¹⁹Yesu alelolia kuwa valetamani vambese, nave akavavia, "Mwejivesa mwenu kuhusu lahali shandu ngaamba bado muda ufuhi mungilolia se ku na baada ya muda ufuhi mwengilolia?" ²⁰Amin, amin, ngivavia, mwelia na iombolesha, lakini ulimwengu weshangilia, mweva na husuni lakini husuni ya mwenu yegeuka furaha. ²¹Mfele eva na husuni wakati eva na uchungu kwa sababu wakati wejifungua washika lakini wakati wejifungua mwana, ekubwa se maumivu ku kwa sababu ya furaha yakwe kwamba mwana neoneka duniani. ²²Nyohonyo pia mure husuni luvaha, lakini ngoivalolia se ku; na mioyo ya mwenu yekunda na kure msa edima ingifona furaha iyakwa kuu. ²³Mfiri yooyo mwengivesa maswali. Amini, Amini, ngivavieni, Mkaitereva loose kwa Baba, nevaininga kwa rina lakwa. ²⁴Mpaka luvaha mwaitereva loose kwa rina li lakwa; Itereveni, nyohonyo mweambilia ili kwamba furaha yamwenu ikamilike. ²⁵Ngindetetra na nyohonyo kwa lugha iteeleweka, lakini saa yeesha ngetrtra kwa lugha iteeleweke lakini badala yakwe ngivavia waziwazi kuhusu Baba. ²⁶Mfiri yohoyo mweitereva kwa rina

lakwa, na ngivavia ngiitereva kwa Baba kwa ajili ya mwenu;²⁷kwa kuwa Baba eveni nevakundi kwa sababu mlengikunda nahani kwa sababu ngileamini ngilefuma wa Baba.²⁸Ngitefuna kwa Baba na ngiisha ulimwenguni; se, ngienda ulimwenguni na ngienda kwa Baba.¹²⁹Vanafunzi vakwe vakammbia, "Uoni, luvaha utretra wazi wazi na hautumii mafumbo.³⁰Luvaha, duishi uishi mafumbo yoose na uitaji mndu woose nakuvese maswali. Kwa sababu yahai ndweamini kuwa ufume kwa Ruva.³¹Yesu akavajibu, "Luvaha mwaamini?"³²Sakwa, saaiisha, nilo na uhakika uklishika ambapo mwetawanyika kila umu na kwa wa wakwamwao mwemtre emwoni. Lakini ngikeri umoni ku kwa sababu Baba nekeri nahani.³³Ngivavia ,mambo yahaya ili kwambwa ndani yangu mve na amani. Duniani mre matatizo, lakini jiningeni moyo, mleshinda ulimwengu.

17

¹Yesu aleamba mambo yahaya; kisha akainua meso yakwe ielekea mbinguni na akaamba, "Baba, saa yashika; mtukuse mwanao ili na mwana nave akutukuze vehave-²sha vile ulemninga mamlaka dooka ya fyoose vire mwili ili nainingwe usima wa milelel vala voose ulevainingia.³Shwahashu niwo usima wa milele: Kwamba vammanye vehave, Ruva wa loi na wa peke, na vee ulemduma, Yesu Kristo.⁴Ngilekutukusa ha dunieni, na imaria kasi yo uleningia ngiifanye.⁵Luvaha,Baba, ulenitukusa nahani pamoja na vehave umeni kwa utukufu ula ngivekeri navo pamoja na vahave kabla ya ulumwengu iumbwa.⁶Ngilefutwa rina lafo kwa vandu mleninga hapa duniani. Vevekeri vandu wafo; lakini ulenikabisi nahani. navo valera checha lafo.⁷Luvaha veishi iva kila kindo uleninga chefuma kwafo, ⁸Kwa mateta yala uleninga nahani -- ngilemevainingia voo machecha yohoyo. Valepokia na vakamanya iyakwa nahani ngilefuma kwafo, na vakaamini kuwa vehave ndiye ulemduma.⁹Ngivaiterevia voo. Ngiiterevia ulimwengu ku bali vala uleningia kwa kuwa voo ni wafo.¹⁰Vindo vyoose ambavyo ni fyakwa, na fila ukeri nafyo vave ni fyakwa; nami ngetukuswa katika hivyo.¹¹Nahani ngikeri se ulimwenguni, bali voo veki ulimwenguni, nami luvaha ngisha kwafo. Baba Mtakatifu, watunze kwa rina lafo lia isa uleningia sohoso ili voo navo vave na umoja, shali vile nahani na veave dure na umoja.¹²Ngivekeri navo, ngilevalinda kwa rina lo uleningia; Ngilevalinda kuvere hata umu wavo aleteka isipokuwa mwana wa Upotevu, ili kwamba maandiko yatimie.¹³Luvaha ngisha kwafo; lakini ngiamba yahaya ulimwenguni ili kwamba furaha yakwa ikamilishwe ndani yamwao ngimoni.¹⁴Ngilevaininga checha lafo; ulimwengu ilevasuva kwa sababu vo veki va ulimwengu, shali nahani ngitekeri wa ulimwengu.¹⁵Ngivaiterevia kwamba mvafine ulimwenguni bali mvalinde na ula mwovu.¹⁶Vo veki wa dunia shali ni ngikeri nahani ngikeri wa ulimwenguni.¹⁷Uvavikya wakfu kwafo emeni katika loi; checha lafo ndiyo loi.¹⁸Ulemduma ulimwenguni, nami ngavaduma ulimwenguni.¹⁹Kwa ajili ya mwao nahani nahani emoni ngifina kwafo ili kwamba navo vajifine kwafo kwa ile loi.²⁰Ni vahava tiki ngavaiterevia, bali na vala veamini ihitia checha lao.²¹Ili kwamba vavo navo vave na umoja, sha vave ukeri na Baba, ukeri ndani yakwa nami ndani yako.²²Utukufu ila uleningia nahani - ngilevainingia voo, ili kwamba vaidime iva na umoja, shali vile sohoso dure umoja-²³Nahani ndani yamwao, nave ndani yakwa, ili vaidime ikamilisha katika umoja; ili ulimwengu umanye kuwa hakika ulengiduma, na ivakunda, shali vile shandi ulemkunda, nahani.²⁴Baba, kile uleningia nahani- Ngitamani kwamba wao pia vaidime iva pamoja nani handu ngikeri ili vaidime ilolia utukufu wakwa, ula uleningia kwa kuwa ulemkunda nahani kabla ya yeumbwa kwa misingi ya ulimwengu.²⁵Baba nere haki, ulimwengu ulemmánya vave, lakini nahani ngikuishi vave; na veishi kwamba ulemduma.²⁶Ngilelifanya rina lafo lijulikane kwavo, na ngilifanya lijulikane ili kwamba lile pendo ambalo kwalo valelikunda nahani liweze iva ndani yamwao, na nahani ngidime iva ndani yamwao."

18

¹Baada ya Yesu iamba machecha yahaya, alesilia na vanafunzi vakwe ienda bonde la Kidron, ambako kuvere na bustani, ambako vee na vanafunzi wakwe vakaingia ndani yakwe.²Kerika ula Yuda, aveli imsaliti, nave alemanya eneo lo, kwani Yesu eveli eenda eneo lo mara kadhaa akiva na vanafunzi vakwe.³Nave Yuda, baada ya kuwa ipata kundi la maaskari na maofisa ifuma kwa vakuu va makuhani, vakasha vare taa, kurunzi na silaha.⁴Nave Yesu, hali kaishi kila kindo kivelifanyika dhidi yakwe, alejitokeza mbele na kavavesa, "Ni veivi mwemtafuta?"⁵Navo vakamjibu, "Yesu Mnazareth." Yesu akavavia, "Nani nive" Nave Yuda alemsaliti, aveli ameimuka pamoja na vala maaskari.⁶Kwa ado alevavia, "Nani nive" valeuya kinyume na iwa sinde.⁷Halafu kavavia se, "Ni veivi mlemtafuta? Navo vakamjibu se "Yesu mnazareth."⁸Yesu akavajibu, "Nimekwisha ngimevavia iva Nani nive; kwa ado kolia mlingtafuta nani, valekeni iva vengi vaende."⁹Yahaya yaveli ado ili lila checha litimilike; hala aleamba; "Katika vala ulengininga, sikumpoteza hata umu."¹⁰Ndipo Simoni Petro, aveli na upanga, akaukota na kumkata sikio la kulia mtumishi wa kuhani mkuu. Na rina lakwe mtumishi ula vaveli mulaha Malko.¹¹Yesu akambia Petro, ura upanga wafo kwenye ala yakwe. Niiki ngitanywee kikombe kila alengininga Papa?"¹²Basi lila ikundi la askari na jemedari, na vatumishi wa Vayahudi, valemra Yesu na imfunga.¹³Navo vakamuongoza kwansa mpaka kwa Anasi, kwani vee aveli mkwe wa Kayafa, ambaye nive aveli kuhani mkuu kwa mwaka woowo.¹⁴Kerika Kayafa nive avelikeri avalivaininga ushauri Vayahudi ya kwamba yempasa mndu sho umu afe kwa ajili ya vandu.¹⁵Simoni Petro alemfata Yesu, na ado ado mwanafunzi ungi. Na ula mwanafunzi aveli akifahamika kwa kuhani mkuu, nave kaingia pamoja na Yesu katika behewa la Kuhani mkuu;¹⁶Lakini Petro aveli amehorokia nsha ya mlango. Basi ula mwanafunzi sho aveli akifahamika kwa kuhani mkuu, alefuma nsha kaneteta na mfele ula mtumishi aveli akilinda mlango na imuingiza Petro ndani.¹⁷Basi kijakazi ula aveliringa mlango, alemmbia Petro, "Je ive ni umu wa wafuasi wa mndu shu?"¹⁸Nave kaamba, "Nani ku."¹⁸Na vala vatumishi na vaakuu vaveli valeimuka handu hala; valeasa moto kwa maana, kuvere na mbeho, na ado vaveliota moto ili ipata joto. Nave Petro avelo

nafo, keota moto ikiva kaimusi.¹⁹ Kuhani mkuu alemuoji Yesu doka ya wanafunzi wakwe na mafundisho yakwe.²⁰ Yesu akamjibu, "ngimevavia wasi wasi ulimwengu; Nani ngilefundisha mara kwa mara kwenye masinagogi na hekaluni handu hamu ambapo vayahudi vekusanyika. Nami ngileamba lose katika siri."²¹ Niiki mleng'vesa? Wavieni valeishua dooka ya kila ngileamba. Iva vandu vaishi mambo ala ngileamba.²² Yesu alemaa iamba ado, umu wa vakuu aveli amehorokia akamkaba Yesu kwa koko chakwe na kisha kaamba, Je, ado ado yekupasa imjibu kuhani mkuu?"²³ Nave Yesu akamjibu, "Shali ngaamba jambo lose ivishwa basi ive shahidi kwa ajili ya uovu, na shali ngamjibu vyema kwa niiki unikaba?"²⁴ Ndipo Anasi kamkamata Yesu kwa Kayafa kuhani mkuu akiwa amefungwa.²⁵ Kerika Simoni Petro aveli amehorokia kejipasa joto mweni. Halafu vala vandu vakammbia. "Je, ive pia si umu wa wanafunzi wakwe?" Akakana akamba, Nani niveivi ku."²⁶ Umu wa vatumishi wa kuhani mkuu, ambaye aveli ndugu wa ula msoro ambaye Petro alemdumbua idu, kaamba, "Je nive ngilekulolia nave kula bustanini?"²⁷ Petro akakana se, na mara ijokoo likawika.²⁸ Kisha vakamwiria Yesu ifuma kwa Kayafa mpaka kwenya Praitorio. iveli shuru na mapema. Voo vemeni valeingia ale Praitoria wasije vakanajisika na kuila Pasaka.²⁹ Kwa ado Pilato akavaendea kaamba. "Ni shitaka loiki lemuhusu mndu shu?"³⁰ Vakajibu vakammbia, "Shali shu mndu ataveli mtenda maovu, duvelimwinde kwafo."³¹ Pilato akavavia, "Muirie nyohonyo emeni, mremuhukumu kulingana na sheria ya monu." Navo Vayahudi vakambia, "Sheria yeruhusu suve imbwa mndu wose ku."³² Valeamba yahya uli checha la Yesu litimilike, checha ambalo avekeri ameamba dooka ya aina ya kifo chakwe.³³ Basi Pilato akaingia se Praitorio akamulaha Yesu; akammbia, "Je, ive ni mfalme wa Vayahudi?"³⁴ Yesu akamjibu, "Je, ive vangivesa swali lihali kwa sababu ukundi imanya au kwa sababu vengi vakuduma ili ingivesa nani?"³⁵ Nave Pilato kamjibu, "Nani ni Myahudi, au sivyo?" Taifa lafo na kuhani mkuu ndio akuinde kwakwa; ive wafanya kiki?³⁶ Yesu akajibu; "Ufalme wakwa si wa ulimwengu shuwahashu ku, shali ufalmw wakwa uvere na sehemu katika ulimwengu shwawashu vatumwa wakwa vavelikabania ili vatang'fine kwa vayahudi. Kwa loi ufalme wakwa wefuma hadi"³⁷ Basi Pilato akammbia, "Je, vave basi u mfalme?" Yesu akajibu, "Ni vave ndivyo uleamba kuwa nani nimfalme, kwa sababu hiali nani nilizaliwa na kwa sababu hiali ngilesha ulimwenguni ili nive shahidi wa ile loli. Woosa aliye wa ado loi eutania sauti yakwa."³⁸ Pilato kammbia, "Loi ni kiki?" Nave alema iamba yahaya akaenda kwa Vayahudi na ivaavia, "Ngiweni katika lose mndu shu ku."³⁹ Nyohonyo mure utamaduni wengifanya ngimfungulie mfungwa umu wakati wa Pasaka. Je mkundi ngimfungulie mfalme wa Vayahudi."⁴⁰ Kisha vakakaba kelele vakaamba, siyo shu, duvungulie Baraba." Nave Baraba aveli mnyang'anyi.

19

¹Basi Pilato alemuiria yesu na imkaba. ²Vala maaskari vakasokota minga na itengeneza taji. Vakaiweka dooka ya mdwe cha yesu na imrara nguo ya zambarau. ³Vakamshelea na vakaamba, "Vehave mfalme wa Vayahudi! na kisha imkaba kwa maoko ya mwao." ⁴Kisha Pilato alefuma nsha na ivavia vandu, "Sakwa ngivainde lunu mndu shu kwa monu ili mmanye kwamba nani ngilelolila hatika yoosa ndani yakwe."⁵ Kwa ado Yesu alefuma nsha; aveli amerara taji la minga na vazi la zambarau. Niilo Pilato akammbia, "Sakulieni mndu shwawashu adi!"⁶ Kwa ado wakati kuhani mkuu wa vakuu valemloia Yesu, vakakaba kelele, "Msulubishe, msulubishe." Pilato akavavia, "Mureni nyohonyo veni mndemsulubisha, kwa kfa nahani ngiveni hatia ndani yakwa."⁷ Vayahudi vakamjibu Pilato, "Sohoso suve dure sheria, na kwa sheria yo yempasa ifa kwa sababu vee alejifanya iva mwana wa Mungu."⁸ Pilato aleishua mateta yahaya alizidi ihiyova, ⁹Akaingia Praitorio se na imbia Yesu, "Vehave wafuma ku? hata ado, Yesu alemjibu."¹⁰ Kisha Pilato akambia, "Je, vehave weteta na nani ku? Je, vehave uisha huishi nani ngire mamlaka ya ekufunga ma mamlaka ya ekusulubisha?"¹¹ Yesu akamjibu, "Uvelia na oru dhidi yakwa shali utaveliinigwa iduma dooka. Kwa ado, mndu alengifina kwafo nere sambu nduve."¹² Kutokanana na jibu liali, Pilato aletaka imlekeli huru, lakini Vayahudi vakakaba kelele vakaamba, "Shali wemta huru basi vehave si rafiki wa Kaisari: Kila ajifanyaye iva mfalme henena kinyume na Kaisari."¹³ Pilato aleishua mateta yahaya, akamuinda Yesu nje kisha akakaa kwenye kidi cha hukumu handu hala ejulikana sha sakafu, lakini kwa Kiebrania, Gabatha.¹⁴ Mfiri ya maandalizi ya pasaka ilesiaka, panapo muda wa saa ya sita. Pilato akavavia Vayahudi, "Sakulieni mfalme wa monu shu adi!"¹⁵ Vakakaba kelele, "Mfineni mfineni, msulubishe!" Pilato akavavia, "Je, ngimsulubishe mfalme wa monu?" Nave kuhani mkuu akajibu, "Sohoso dure mfalme ku isipokuwa Kaisari."¹⁶ Niilo Pilato alemfina Yesu kwa mwao ili asulubiwe. ¹⁷Navo vakamwira Yesu, nave akafuma, hali ameira msalaba wakwe mweni mpaka kwenye aneo lilalahwa fuvu la mdwe, kwa Kiebrania lelahwa Golgota. ¹⁸Niilo vakamsulubisha Yesu, pamoja nave vasoro avili, umu upande huawu na ungi upande huawu, na Yesu katikati ya mwao.¹⁹ Kisha Pilato akaandika alama na ivika dooka ya msalaba. Ado aleandika: YESU MNAZARETH, MFALWE WA VAYAHUDI. ²⁰Vengi wa Vayahudi valesoma alama yo kwani handu ala alesulubiwa Yesu avelinkaribu na mji. Alama yo ileandikwa kwa Kibrania, na Kirumi na kwa Kiyunani.²¹ Kisha vakuu wa makuhani wa vayahudi vakammbia Pilato, "Ukaandike, 'Mfalme wa Vayahudi'; bali vee aleamba nahani ni mfalme wa Vayahudi."²² Nave Pilato akavajibu, "Ngileandika ngimeandika."²³ Baada ya askari imsulubisha Yesu, valeira mavazi yakwe na iyagawa katika mafungu manne, kila askari fungu limu, hado hado na kanzo, luvaha ile kanzu liveli ishone ku bali liveli imefumwa yoose ifuma dooka. ²⁴Kisha vakasemezana voo kwa voo, "Tutalibare, bali tulikabia kura ili ilolia itakuwa ya veivi." Lahali lilefumia lia andiko litimizwe, lia veamba vategawanya nguo zakwa, na vazi lakwa vakalikabia kura.²⁵ Askari vafanya mambo yahaya. Mae akwe Yesu, dada wa mae yakwe, Mariamu mfele wa Kleopa na Mariamu Magdalena - vafele vahava vaveli vamehimuka karibu na msalaba wa Yesu. ²⁶Yesu alemloia mae akwe pamoja na ula mwanafunzi alemkunda vakaimuka karibu, akammbia mae akwe, "Mfele, sakwa, ona mwanao shu adi!"²⁷ Kisha akammbia ula mwanafunzi, "Sakwa, shwawashu hadi mae yafo. "Tokea saa ila ula mwanafunzi akamuiria ienda mmba

kwakwe.²⁸ Baada ya hilo, hali Yeu kemanya iba yoose vamema imaa ili kutimiza maandiko, akaamba, "Ngiishule nota."²⁹ Chombo kiveli kimeishua siki kiveli kimevikwa ala, kwa ado vakaika sifongo ileishua siki dooka ya ufiro wa hisopo, vakamwikia momuni kwakwe.³⁰ Nave Yesu aleionja ado, kaamba, "Imesia." Kisha akainamisha mdwe wakwe, akaikabidhi roho yakwe.³¹ Kwa vile iveli ni wakati wa maandilio, na kwa sababu miili yetakiwa ibaki dooka ya msalaba wakati wa Sabato (kwakfa Sabato ikeri mfiri ya muhimu), vayahudi valemwemba Pilato kuwa matende ya mwao vavelikeri valesulubishwa imunjwe, na kwamba miili yamwao ihamashuke.³² Niilo askari valesha na imusha matende ya mndu wa kwansa na wa kaili aveli alesulubiwa pamiya na Yesu.³³ Valemshikia Yesu, vakakolia tayari aveli amemaifa, kwa ado valemusha matende hakwe ku.³⁴ Hata ado, umu wa askari alemchoma Yesu ubavunii kwa mkuki, na mara yafafuma mringa na samu.³⁵ Nave alelolia lihali alefina ushuhuda, na ushuhuda wakwe ni wa loi. Vee naishi iva alekiamba ni cha loi ili nyohonyo pia mweamini ku.³⁶ Mambo yahaya aveli ili lila checha lilenenwa lipate itimia, "Kure hata wakwe umu nemunjwa ku."³⁷ Se andiko lingi leamba, "Vemsakwa vee valemtoha."³⁸ Baada ya mambo yahaya Yusufu wa Arimathaya, kwa vile aveli mwanafunzi wa Yesu, lakini kwa siri kwa avelivaiyova Vayahudi, alemwemba Pilato kwamba airie mwili wa Yesu. Nave Pilato akamninga ruhusa. Kwakyo Yusufu akasha uifima mwili wa Yesu.³⁹ Nave Nikodemo ambaye hapo awali alemfuata Yesu kyoo nave akasha. Vee aliende mchanganyiko wa manemane na udi, yapata uzito wa ratili mia imu.⁴⁰ Kwa ado vakairia mwili wa Yesu vakaufunga kwenye sanda ya kitani na pamoja na yala manukato, shali iveli desturi ya vayahudi wakati wa verika.⁴¹ Handu hamu Yesu alesulubiwa kuvere na bustani; ndani ya ila bustani kuvere na kaburi jipya ambalo kuvere mndu alewahi irikwa ho ku.⁴² Basi, kwa kfa iveli mfiri ya maandiko kwa Vayahudi, na kwa vile vile lila kaburi liveli karibu, basi vakamrara Yesu ndani yakwe.

20

¹Mapema mfiri ya kwanza ya juma, isaakulia bado giza, Mariamu Magdalena alesha kaburini; akakolia iwe lia lilefinwa kaburini.² Kwa hiyo akadisha mbio ienda kwa Simoni Petro na kwa ula mwanafunzi ungi ambaye Yesu alemkunda kisha akavavia, "vamwira Bwana kaburini, na sohoso dweishi fo ndo vamrara ku."³ Kisha Petro na ula mwanafunzi ungi vakafuma ielekea kaburini.⁴ Voose valekaba mbio kwa pamoja; mwanafunzi ula ungi aledisha kwa kasi zaidi ya Petro na ishika kaburini wa kwanza.⁵ Akaumuka na kisha akasakulia kaburini; akalolia ile sanda ya kitani ilae lakini aleingia mmba ku.⁶ Kisha Simon Petro naave akashika akaingia mmba ya kaburi. Akakolia sanda ya kitani ilae hala hala⁷ na ile lesa ya ivekeri mdweni kwakwe ivelahe pamoja na zila sanda za kitani ku pali ivelae mbahi imeni.⁸ Ndipo ula mwanafunzi ungi nave aleingia mmba ya kaburi; akalolia na akaamini.⁹ Kwa kuwa hadi wakati wowo valekula vamanya ku valekula vamanya maandiko kwamba ilemlazimu kwamba Yesu nafufuke se katika wafu.¹⁰ Kisha wanafunzi vakaenda se kaa kwa mwao.¹¹ Hata ado, Mariamu nalekola aumuka kaburini akalia, alivyokuwa anaendelea ilia akaumuka kisha akasakwa kaburini.¹² Akalolia malaika vavili verewe sura ngeewa umu mdweni na ungi matrendeni andu Yesu evelae.¹³ Navo vakammbia, "Mfele sho, ni keiki ulia?" Nave akavavia, "Ni kwa sababu aira Bwana sho wakwa, naani ngiishi ku walemkaama."¹⁴ Aleamba yahayo, akahunduka na kamlolia Yesu akava ni umusi. Lakini alemanya shali shohosho akeri Yesu ku.¹⁵ Nave Yesu akamvia, "Mama, kwa choiki ulia? Yaani neivi sho umtafuta?" Nave huku akidhani iva ni mkunza bustani akammbia, "Bwana, shali ni vaave ulemwira ungivue fo ng'ndo ulemmbikia naani ng'ndemwira."¹⁶ Yesu akammbia, "Mariamu." Nave akahunduka amoni na immbia kwa Kiaramu, "Raboni," yaani yahi ni iamba, "Mwalimu."¹⁷ Yesu akammbia, "Utang'fure kwani bado ng'aapa ienda kwa baba ku; bali uende kwa ndugu sakwa ukavavie kuwa nitapaa kwenda kwa Baba yakwa ambaye pia ni Baba wa mwenu, Ruva wakwa na Ruva wa mwenu."¹⁸ Mariamu Magdalena kasha ivavia wanafunzi, "Ngamlolia Bwana," na kwamba nammbia mambo yahaya.¹⁹ Na ilekeri kyoo, mfiri sho, mfiri ya kwanza ya juma, na milango sikava silefungwa handu vyo vavekeri kwaivako Vayahudi, Yesu nelesha na iumuka katikati ya mwao na ivavia, "Amani ive kwamwenu."²⁰ Baada yeamba yohoyo nalemrora maoko yakwe na ubavu wakwe. Navo wanafunzi valemmlolia Bwana vakakunda.²¹ Kisha Yesu akammbia se, "Amani ive kwamwenu. Shali vile Baba aleduma nahani, shaandi nami ngikeri adi ngivaduma nyohonyo."²² Yesu ashandi aleamba yohoyo, akavavuvia akavavia, Ambilieni Roho Mtakatifu.²³ Vyoose mwasamehe sambu, valesamehewa na vala mlevafungia vefutuliwa.²⁴ Thomaso, umu wa vala ikumi na vavili, alelahwa Didimas, avekeri na vanafunzi vensake Yesu alesha ku.²⁵ Vala vanafunzi vengi vakammbia baadaye, "Kwamlolia Bwana." Nave akavavia, "Shali kola ngitelolia alama za msumari katika maoko yakwe, na ivikya vishaa fyakwa kwenye alama so na pia ivikya maoko yakwa kwenye ubavu wakwe ngaamini ku."²⁶ Baada ya mfiri nane vanafunzi vevakeri chumbeni se, nave Thomaso nevekeri pamoja navo wakati mlango wevelolia wafungwa Yesu aleumuka katikati yamwao na akaamba, "Amani na ive kwamwenu."²⁷ Kisha akammbia Thomaso, ende kidole chafo cha maoko yakwa; ende haadi maoko yafa na uvikiye ubavuni kwakwa; wala utave mdu ateamini eamini bali mndu eteamini ku.²⁸ Nave Thomaso akajibu na akammbia, "Bwana wakwa na Ruva wakwa."²⁹ Yesu akammbia, kwa kuwa wenlolia, weamini. Valebarikiwa voo valioamini, pasipoilolia.³⁰ Kisha Yesu nalefanya ishara nyingi mbele ya wanafunzi, ambazo sitelewahi iandikwa katika kitabu kihaki;³¹ bali zihazi sileandikwa ili mdime iamini kwamba Yesu Kristo mwana wa Ruva, na kwamba muaminipo muwe na usima katika rina lakwe.

21

¹Baada ya mambo yahaya Yesu alejidhihirisha se kwa vanafunzi katika Bahari ya tiberia; ado ni kdo alejidhihirisha emoni.² Simon Petro akekeri pamoja na Thomaso elahwa Didimas, Nathanieli wa kana ya Galilaya, vana wa Zebedayo na vanafunzi vengi vavili wa Yesu.³ Simon Petro akavavia, "Nahani nginde kuvua samaki." Navo vakammbia, "Sohoso, pia

dweenda naave." Vakaenda vakaingia kwenye mashua, lakini kyo sho voose valekola choose ku.⁴Na shuru kulekya, Yesu aleumuka ufukweni, navo vanafunzi valemanya kuwa nevekeri Yesu.⁵Kisha Yesu akavavesa, "Vijana, mre kyoose kyela?" Navo vakamjibu, "Ehe."⁶Akavavia, "Dooseni wavu upande wa kuume wa mashua, nyohonyo mwekola kiasi." Kwa ado vakasoosa wavu navo valedima ikootra se ku kwa sababu ya wingi wa samaki.⁷Basi ula mwanafunzi ambaye Yesu alemkunda akammbia Petro, "Ni Bwana." Nave Simon Petro aleishwa kuwa ni Bwana, akajifunga vazi lakwe (maana alekola alirara usha ku), kisha akajirungulia baharini.⁸Vala vanafunzi vengi vakasha kwenye mashua (kwani vevekeshi kwasha na pwani, yaitra mita mia imu ifuma ufukweni), navo vevekeri ikootra sila nyavu sivekeri saishwa samaki.⁹Valeshika ufukweni, vakalolia moto wa mkaa pale na dooka yakwe kuvekeri na samaki pamoja na mkate.¹⁰Yesu akavavia, "Endeni baadhi ya samaki mlevua luvaha waahu."¹¹Basi Simoni Petro akadwa na akakokota ula wafu ulekeri waishw smaki vaduve kiasi cha samaki 153; japo valekeri veengi, ule wavu uleshauka.¹²Yesu akavavia, "Shioni mkolye kifungua kinywa". Kure hata umu wa wanafunzi aletharia immbesa, "Vahave ni veivi ku?" Veveishi kuwa ni ¹³Bwana.Yesu akasha, akaira mkate ula kisha akavainingia, akafanya ado ado na kwa vala samaki. ¹⁴Yahai ivekeri mara karadu kwa Yesu ijidhihirisha kwa vanafunzi vakwe baada yefufuka toka wafu.¹⁵Baada ya kuwa valefutwa kinywa yesu akavavia Simoni Petro, "Simoni mwana waYohana je, ungikunda nahani kuliko vahava?" Petro akajibu, "Ee, Bwana; "Vaave uishi naani ngikundi." Yesu akammbia, "Lisha ihorima wakwa."¹⁶Akammbia mara ya kavili, "Simoni mwana wa Yona, je, ungikundi?" Petro akammbia, "Ee, Bwana; vahave uishi ngikundi. "Yesu akammbia, "Chunga ihorima wakwa."¹⁷Akammbia se mara ya karadu, Simon, mwana wa Yohana, Je ungikundi?" Nave Petro alehusunika kwa vile nalembia mara ya karadu, "Je vehave ungikundi." Nave akammbia "Bwana, uishi yoose; uishi kuwa ngukundi." Yesu akambia, lisha ihorima wajkwa. ¹⁸Amini,amini, ngikuvia, wakati ukeri kijana uveishi irira nguo weni na ienda ando voose yaani ulefuma; lakini kameera mmeku, uorwa maoko afo, na ungi kakurara nguo na ikamatra utekundi ienda."¹⁹Yesu naleamba yahaya ili irora ni aina gani ya kifo ambacho Petro alemtukusa Ruva. Baada ya iva aleamba yahaya, akammbia Petro, "Ngifata."²⁰Petro aleunduka na imlolia ula mwanafunzi ambaye Yesu alemkunda akavafuata- Shohosho ni ve elekolia ajiegemeza kwenye kifua cha Yesu wakati wa kyao cha kaishini na imbesa, "Bwana, ni veivi ekusaliti?" ²¹Petro alemlolia na kisha akammbesa Yesu, "Bwana, Shwahashu nefanya choiki?"²²Yesu akamjibu, "Shali ngikundi abaki mpaka lo ngesha, lohoho likuhusu choiki?" Ngifata."²³Kwa hiyo habari ikalolikana miongoni mwa vala ndugu, kwa kwamba vanafunzi sho eefa. Lakini Yesu alemmbia Petro kuwa, mwanafunzi sho eefa ku ngikundi mpaka wakati ng'esha ikuhusu choiki?"²⁴Shwahashu ndiye mwanafunzi efina ushuhuda na nive aleandika mambo yahaya, na duishi ya kuwa ushuhuda wakwe ni loi. ²⁵Kure mambo mengine mengi ambayoYesu alefanya. Shali kila umu livandikwa, ngidhani kwamba ulimwengu wenyewe weshika ivikaama fitabu ambafyo fileandikwa.